

Верховний
Суд

ЗБІРНИК
правових позицій
Верховного Суду
щодо захисту
громадянських та
політичних прав
людини і громадянина

Верховний
Суд

ЗБІРНИК
правових позицій Верховного Суду
щодо захисту громадянських та
політичних прав людини і громадянина

м. Київ
ТОВ «Компанія ВАІТЕ»
2024 р.

УДК 347.991
3-41

М. І. Смокович, д-р юрид. наук, проф., заслужений юрист України (керівник);
Ж. М. Мельник-Томенко, канд. юрид. наук;
О. Р. Радишевська, д-р юрид. наук, доц.;
М. В. Білак, д-р юрид. наук, проф.;
А. В. Жук, д-р філос. в галузі права;
О. А. Губська, д-р юрид. наук, проф.;
Н. Л. Богданюк, заслужений юрист України;
Ю. І. Пивовар, д-р філос. в галузі права, проф.;
Ж. А. Букань;
О.М. Ільченко;
О.М. Кічік

Збірник правових позицій Верховного Суду щодо захисту громадянських та політичних прав людини і громадянина / [упоряд.: М. І. Смокович (керівник), Ж.М. Мельник-Томенко, О.Р. Радишевська, та ін., Верховний Суд]. Київ: ВАІТЕ, 2024. 80 с.

ISBN 978-966-2310-66-5

У збірнику наведені правові позиції Верховного Суду з розгляду адміністративних справ щодо захисту громадянських та політичних прав людини і громадянина, які були сформульовані у період 2019 – 2024 років у судових рішеннях Касаційного адміністративного суду в складі Верховного Суду та Великої Палати Верховного Суду.

Видання збірника приурочено до відзначення Днів адміністративної юстиції у 2024 році та проведення VII Міжнародної науково-практичної конференції «Адміністративна юстиція в Україні: проблеми теорії та практики» (4 – 5 липня 2024 р.), присвяченої обговоренню проблемних питань щодо судового захисту політичних та громадянських прав і свобод у довоєнний, воєнний і післявоєнний час.

Правові позиції систематизовані за предметом спору та містять посилання на відповідні рішення у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Видання розраховане на суддів, адвокатів, суб'єктів правозастосування, науковців і студентів юридичних закладів вищої освіти й інших приватних осіб, які цікавляться судовою практикою в публічно-правових спорах.

© Верховний Суд

УДК 347.991

Друк цього збірника здійснений за сприяння Програми підтримки ОБСЕ для України в межах проекту «Підтримка Верховного Суду та вищих судів у реалізації судової реформи та забезпеченні доступу до правосуддя в умовах війни».

ISBN 978-966-2310-66-5

Зміст

Показчик термінів	10
------------------------------------	-----------

РОЗДІЛ 1. ЗАХИСТ СВОБОДИ ВИБОРУ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ ТА ПРАВА НА СВОБОДУ ПЕРЕСУВАННЯ 11

1.1. Реєстрація місця проживання особи	11
Про компетенцію працівника органу реєстрації / центру надання адміністративних послуг.	11
Про реєстрацію місця проживання малолітніх дітей.	11
Про умови для реєстрації місця проживання особи у садовому будинку	12
1.2. Право на свободу пересування	12
Про обмеження права особи на свободу пересування.	12
Про обмеження права особи вільно залишати територію України в умовах правового режиму воєнного стану	13
Про врегулювання питання перетину державного кордону України з урахуванням заходів воєнного стану, встановленого Кабінетом Міністрів України	13
Про підстави виїзду за кордон здобувачів фахової передвищої та вищої освіти.	14
Про право на свободу пересування за умови відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації.	14
1.3. Реалізація права на імміграцію	15
Про органи, що реалізують повноваження у сфері державної міграційної політики	15
Про компетенцію органу охорони державного кордону щодо заборони іноземцю або особі без громадянства в'їзду в Україну	15
Про підстави скасування дозволу на імміграцію.	16
Про підтвердження статусу опікуна / піклувальника для отримання дозволу на імміграцію	16
Про дотримання іноземцями та особами без громадянства правил перетинання кордону	17
Про підстави для прийняття рішення про заборону в'їзду в Україну	17
Про інформацію, яка може бути підставою для прийняття компетентним органом рішення про заборону іноземцю на в'їзд в Україну	18
Про межі перевірки судом рішень Служби безпеки України про заборону іноземцям в'їзду в Україну	18

Про неможливість окремого оскарження в судовому порядку подання про скасування особі дозволу на імміграцію	19
Про передумову для отримання посвідки на постійне місце проживання	20
Про обов'язок Державної міграційної служби України забезпечити отримання посвідки на тимчасове проживання	20
Про отримання особою посвідки на тимчасове проживання за допомогою процедури визнання осіб без громадянства	21

РОЗДІЛ 2. ОБМЕЖЕННЯ МОЖЛИВОСТІ ПРИМУСОВОГО ВИДВОРЕННЯ / ПОВЕРНЕННЯ ІНОЗЕМЦІВ 22

Про умови застосування процедури реадмісії	22
Про дії іноземців та осіб без громадянства, які можна розцінювати як порушення особою порядку перебування на території України	22
Про підстави примусового видворення з України	23
Про неналежність обставин, зумовлених уведенням в Україні воєнного стану, до підстав для продовження строку затримання іноземця	23
Про примусове видворення як обов'язкову умову для затримання особи та продовження строку її тримання в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні	24
Про оцінку ризиків для особи у разі прийняття рішення про примусове її повернення в країну походження або третю країну.	24
Про сутність рішення про заборону подальшого в'їзду в Україну та розкриття наслідків його застосування	25
Про право на забезпечення перекладу під час прийняття рішення суб'єктом владних повноважень про примусове видворення іноземця	26
Про поважні причини невиконання рішення про примусове видворення особи в добровільному порядку	26
Про підстави для відмови у примусовому видворенні особи	26
Про випадки неможливості застосування до особи процедур реадмісії або примусового видворення	27
Про заборону застосування процедури примусового видворення до особи, яка звернулася із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту	27
Про підстави визнання протиправним рішення про примусове повернення з території України	27

РОЗДІЛ 3. ЗАХИСТ ПРАВА НА ВИЗНАННЯ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ ОСОБИ . . . 28

3.1. Право на громадянство	28
Про умови набуття особою громадянства України	28
Про підтвердження особою свого громадянства	28
Про розгляд питання про прийняття іноземця до громадянства України	28
Про процедуру встановлення особи для визначення належності до громадянства	29
Про процедуру оформлення органами міграційної служби набуття особами громадянства України	30
Про підстави прийняття рішення про скасування набуття громадянства України	31
Про скасування рішення про оформлення набуття особою громадянства України	31
Про надання особою-іноземцем уповноваженому органу недостовірних відомостей про себе	32
3.2. Відомості в актових записах офіційних документів про особу	32
Про інформацію щодо національної належності особи в офіційних документах	32
Про внесення змін до актового запису щодо відомостей про батька дитини	33
3.3. Порядок оформлення паспортних документів	34
Про альтернативність методів ідентифікації особи під час оформлення паспорта громадянина України	34
Про вклеювання фотокартки до паспорта громадянина України у формі книжечки	34
Про пропуск строку для звернення із заявою щодо вклеювання фотокартки по досягненню 45-річного віку в паспорт громадянина України у формі книжечки	35
Про фотокартку / відцифрований образ обличчя особи як складовий елемент паспорта громадянина України	35
Про мову, якою зазначається в паспорті громадянина України прізвище, ім'я та по батькові особи	36
Про визначення віку, з якого має видаватися паспорт громадянина України у формі книжечки	36
Про оформлення та видачу паспорта громадянина України для виїзду за кордон	37
Про відмову від внесення відцифрованих відбитків пальців рук до безконтактного електронного носія під час отримання паспорта громадянина України для виїзду за кордон	38

РОЗДІЛ 4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА МИРНІ ЗІБРАННЯ 39

Про право на проведення мирного зібрання 39
Про право на свободу зібрань та об'єднань 39
Про умови проведення мирного зібрання 39
Про умови обмеження права громадян України на свободу мирних зібрань 40

РОЗДІЛ 5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАННЯ У ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ ТА ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ 42

5.1. Про реєстрацію політичних партій 42
 Про відмову в проведенні державної реєстрації змін до відомостей про політичні партії 42
5.2. Про діяльність політичних партій 42
 Про оцінку діяльності політичної партії та висловлювань її членів (лідерів) 42
 Про діяльність політичної партії, яка несе загрозу національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України 43
5.3. Про анулювання реєстрації свідоцтва політичних партій. 43
 Про анулювання реєстраційного свідоцтва політичної партії у зв'язку з неучастю у загальнодержавних виборах 43
 Про відмінність анулювання реєстрації політичної партії від заборони її діяльності 44
 Про строк неучасті політичної партії у загальнодержавних виборах як підстави для анулювання її реєстрації 45
 Про оцінку дійсності намірів політичної партії взяти участь у політичному житті держави 46
 Про обов'язкову умову збереження статусу зареєстрованої політичної партії. 47
 Про призначення складу та голови ліквідаційної комісії політичної партії 47

РОЗДІЛ 6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ОСОБИ ОБИРАТИ ТА БУТИ ОБРАНОЮ 48

Про безперервність виборчого процесу 48
Про визначення дати, на яку припадає встановлений абзацом 3 частини першої статті 217 Виборчого кодексу України кінцевий термін подання копії рішення вищого керівного органу партії, про участь її місцевих організацій у відповідних виборах до Центральної виборчої комісії 48
Про послідовність дій щодо оголошення результатів виборів 49

Про строки оскарження рішень Центральної виборчої комісії поза виборчим процесом	49
Про оприлюднення результатів виборів селищного голови.	50
Про підсудність справ щодо виборчого процесу	50

РОЗДІЛ 7. СТАТУС ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ 52

Про повноваження депутата міської ради	52
Про підстави розгляду місцевої ініціативи у порядку, визначеному статтею 9 Закону України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні»	52
Про підстави припинення повноважень депутата місцевої ради	52
Про невідсудність адміністративним судам спорів щодо оскарження рішень зборів (конференції) місцевої організації політичної партії у процедурі відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою	53
Про неналежність судовому розгляду спорів щодо визнання протиправною бездіяльності депутатів місцевої ради у разі невиконання своїх обов'язків, визначених пунктом 2 частини першої статті 10 Закону України від 11 липня 2002 року № 93-ІV «Про статус депутатів місцевих рад».	54

РОЗДІЛ 8. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ 55

8.1. Гарантії та принципи забезпечення права на доступ до публічної інформації.	55
Про підсудність спору щодо оскарження дій чи бездіяльності розпорядника інформації	55
Про забезпечення права на доступ до публічної інформації	56
Про ознаки публічної інформації	56
Про гарантії права на доступ до публічної інформації	56
Про обов'язок надавати або оприлюднювати публічну інформацію розпорядником інформації	57
Про обов'язок суб'єкта владних повноважень надавати публічну інформацію	57
Про порядок надання публічної інформації у разі наявності такої на офіційному сайті розпорядника інформації	58
Про надання публічної інформації у формі відкритих даних.	58
Про реалізацію права особи на доступ до публічної інформації	59

Про характер інформації щодо фінансово-економічних показників акціонерного товариства	59
8.2. Про порядок доступу до публічної інформації	60
Про вимоги для обмеження доступу до публічної інформації	60
Про надання публічної інформації з обмеженим доступом	61
Про віднесення комерційної таємниці до різновиду конфіденційної інформації	61
Про публічну інформацію, що не належить до конфіденційної	62
Про надання інформації на запит у зв'язку з відмовою особи, якої така інформація стосується, щодо надання такої інформації	62
Про обмеження права бути присутнім на засіданнях колегіальних органів	63
8.3. Про надання і оприлюднення публічної інформації розпорядниками	63
Про обов'язок розпорядника публічної інформації повідомити особу про наявну в нього запитувану інформацію	63
Про умови обмеження доступу до запитуваної публічної інформації та передачі запиту іншому розпоряднику інформації	64
Про відповідальність розпорядника публічної інформації	64
Про неможливість обмеження інформації щодо надання закладом вищої освіти освітніх послуг.	65
Про надання інформації суб'єктом господарювання, який займає монопольне становище на ринку надання послуг із централізованого водопостачання та водовідведення	66
Про визначення суб'єкта, який є розпорядником інформації про земельні ділянки комунальної або державної форми власності	66
Про розпорядника інформації архівних описів	67
Про визначення суб'єкта, який є розпорядником інформації про постачальників продукції, яка використовується під час організації харчування дітей у навчальних закладах	67
Про неналежність товарної біржі до розпорядників публічної інформації	68
Про визнання Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, розпорядником публічної інформації.	69
8.4. Реалізація права на доступ до публічної інформації за інформаційним запитом	70
Про обов'язок запитувача інформації оплатити виготовлення запитуваних копій документів, обсяг яких перевищує 10 сторінок.	70
Про своєчасність розгляду запитів на публічну інформацію	70
Про відносини, на які не поширюється Закон України «Про доступ до публічної інформації».	71

Про співвідношення норм Закону України «Про доступ до публічної інформації» та Закону України «Про доступ до судових рішень»	71
--	----

РОЗДІЛ 9. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ОСОБИ НА ЗВЕРНЕННЯ ДО СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ 73

9.1. Основи реалізації права особи на звернення до суб'єктів владних повноважень	73
Про сферу дії Закону України «Про звернення громадян»	73
Про право на звернення громадських організацій	73
Про електронну петицію як особливу форму звернення населення	74
Про поняття «пропозиція» в розумінні Закону України «Про звернення громадян»	75
Про пересилання звернення осіб за належністю.	75
Про сферу дії Закону України «Про звернення громадян» у разі подання скарги на дії адвоката	76
Про відмінності скарги від звернення	76
9.2. Порядок розгляду звернень приватних осіб	77
Про належного адресата скарги або звернення особи	77
Про право особи бути присутньою під час розгляду своєї заяви / скарги залежно від виду звернення.	77
Про розмежування відповіді на звернення у порядку Закону України «Про звернення громадян» від рішення у сфері надання адміністративних послуг.	78
Про підтвердження направлення відповіді на звернення / скаргу в межах строку на надання відповіді.	78
Про зміст відповіді на звернення особи	79
Про строк розгляду звернення, зміст якого поєднує предмет регулювання Закону України «Про доступ до публічної інформації» та Закону України «Про звернення громадян»	79
Про скарги, які не підлягають розгляду, відповідно до Закону України «Про звернення громадян»	80
Про порядок розгляду усної форми звернення осіб	80

Показчик термінів

Адресат звернення	77
Актовий запис	32,33
Анулювання реєстрації політичної партії	44, 45, 46
Виборчий процес	45, 46, 48, 49, 51
Віїзд за кордон	13, 14, 26, 37, 38
Военний стан	12, 13, 14, 23, 24, 48, 63, 70
Громадянство	15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 36, 37, 38
Дозвіл на імміграцію	15, 16, 19, 20
Доступ до публічної інформації	55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 71
Електронна петиція	74, 75
Заборона в'їзду	15, 16, 17, 18, 19, 23, 25, 27
Запит на публічну інформацію	55, 58, 59, 60, 70, 71
Звернення громадянина	71, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80
Звернення громадської організації	73, 74
Іноземці	15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 32
Конфіденційна інформація	60, 61, 62, 66
Мирне зібрання	39, 40
Набуття громадянства	28, 30, 31, 32
Обмеження права	12, 13, 34, 40, 63
Обробка персональних даних	34
Особи без громадянства	15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27
Паспортні документи	34
Підсудність справ	50, 51
Підтвердження громадянства	28
Повноваження депутата місцевої ради	52, 53
Політична партія	42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 53
Порядок розгляду звернення	73, 77, 78, 79
Посвідка на тимчасове / постійне місце проживання	16, 20, 21
Примусове видворення/повернення	20, 22, 23, 24, 25, 26, 27
Процедура оформлення та видачі паспорта громадянина України для віїзду за кордон	37,38
Пропозиція	74, 75
Рeadмісія	22, 27
Реєстрація місця проживання	11
Розпорядник публічної інформації	55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71
Свобода пересування в умовах воєнного стану	12, 13, 14, 15
Скарга	73, 76, 77, 78, 80
Строк розгляду звернення	79

РОЗДІЛ 1. ЗАХИСТ СВОБОДИ ВИБОРУ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ ТА ПРАВА НА СВОБОДУ ПЕРЕСУВАННЯ

1.1. Реєстрація місця проживання особи

Про компетенцію працівника органу реєстрації / центру надання адміністративних послуг

До повноважень працівника органу реєстрації або центру надання адміністративних послуг не належить перевірка правомірності документів, поданих особою для реєстрації місця проживання.

Постанова від 06 лютого 2020 року в справі № 440/2600/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87422221>

Про реєстрацію місця проживання малолітніх дітей

Для реєстрації місця проживання особа подає, зокрема, свідоцтво про народження дитини або дані щодо реєстрації малолітньої дитини за місцем проживання одного із батьків за письмовою згодою другого з батьків у присутності особи, яка приймає заяву, або на підставі засвідченої в установленому порядку письмової згоди другого з батьків (крім випадків, коли місце проживання дитини визначено відповідним рішенням суду або рішенням органу опіки та піклування), також заяву про зняття з реєстрації місця проживання особи (у разі здійснення реєстрації місця проживання одночасно із зняттям з реєстрації попереднього місця проживання).

Постанова від 09 вересня 2021 року в справі № 420/5505/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/99521539>

Про умови для реєстрації місця проживання особи у садовому будинку

Відмінність будівельних норм у частині вимог до окремих конструктивних рішень, що застосовуються під час будівництва житлових будинків у порівнянні із садовими будинками, не позбавляє останніх ознак, притаманних житлу, і не спростовує їхньої придатності для постійного проживання за умови, що власник садового будинку з власної ініціативи пристосував його для цього, встановивши додаткове обладнання чи комунікації. Необхідно враховувати, що чинне законодавство не виключає можливості переведення садових будинків у статус житлових. Факт будівництва садового будинку на підставі будівельних норм, що відрізняються від будівельних норм, установлених для житлових будинків, не спростовує того, що він може потім використовуватися для проживання в ньому.

Постанова від 13 грудня 2021 року в справі № 815/2986/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/101897222>

1.2. Право на свободу пересування

Про обмеження права особи на свободу пересування

В умовах дії особливого правового режиму воєнного стану Законом України від 12 травня 2015 року № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану» визначено правовий статус громадян, обмеження їх прав та гарантій їхнього здійснення. Такі обмеження прав водночас характеризуються законністю мети, легітимністю підстав таких обмежень, обсягом прав, які підпадають під такі обмеження, межі, визначені тимчасовим періодом дії особливого режиму воєнного стану. Указане цілком узгоджується з приписами статті 64 Конституції України, норми якої знайшли своє продовження у правовому регулюванні Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

З огляду на введення в Україні воєнного стану, гарантоване частиною першою статті 33 Конституції України конституційне право на свободу пересування зазнало тимчасових обмежень, зважаючи на дію особливого

правового режиму воєнного стану в державі, що цілком узгоджується з вимогами статті 64 Конституції України.

Постанова від 26 жовтня 2023 року в справі № 120/7818/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/114466511>

Про обмеження права особи вільно залишати територію України в умовах правового режиму воєнного стану

Закон України від 21 січня 1994 року № 3857-XII «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» не містить обмежень права вільно залишати територію України в умовах правового режиму воєнного стану, однак це не означає, що такі обмеження до вказаної категорії осіб (військовозобов'язаних осіб) не можуть застосовуватися на підставі Закону України від 12 травня 2015 року № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану» та Закону України від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», які є спеціальними для цього періоду.

Постанова від 17 серпня 2023 року в справі № 380/7792/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/112879350>

Про врегулювання питання перетину державного кордону України з урахуванням заходів воєнного стану, встановленого Кабінетом Міністрів України

За приписами частини другої статті 3 Закону України від 21 січня 1994 року № 3857-XII «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України», правила перетинання державного кордону України громадянами України встановлюються Кабінетом Міністрів України відповідно до цього Закону та інших законів України, що надає підстави Кабінету Міністрів України враховувати під час встановлення зазначених правил заходи воєнного стану, запроваджені Законами України від 12 травня 2015 року

№ 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану» та від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».

Постанова від 17 серпня 2023 року в справі № 380/7792/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/112879350>

Про підстави виїзду за кордон здобувачів фахової передвищої та вищої освіти

Право на відстрочку від призову під час мобілізації, на підставі абзацу 2 частини третьої статті 23 Закону України від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», не є безумовною та самостійною підставою для перетину державного кордону України в умовах воєнного стану. Отже, право на відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації не є тотожним праву на перетин державного кордону в умовах воєнного стану.

Постанова від 19 вересня 2023 року в справі № 160/14641/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/113635822>

Про право на свободу пересування за умови відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації

Здобувач вищої освіти, який перебуває на денній формі навчання, не підлягає призову на військову службу під час мобілізації. Однак вказана обставина не дорівнює звільненню такої особи від обов'язку проходження військової служби, а надає лише право на відстрочку від призову. Наявність такої відстрочки не звільняє від виконання військового обов'язку в частині таких складових, як приписка до призовних дільниць, виконання військового обов'язку в запасі; дотримання правил військового обліку, як і від вірогідності бути залученим до виконання робіт, які мають оборонний характер в особливий період під час правового режиму воєнного стану. Спосіб реалізації державою в умовах воєнного стану прав, свобод та інтересів її громадян визначається потребою мобілізації оборонних людських

та матеріальних ресурсів для забезпечення захисту державності, а тому обмеження свободи пересування не є свавільним.

Постанова від 17 серпня 2023 року в справі № 380/7792/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/112879350>

1.3. Реалізація права на імміграцію

Про органи, що реалізують повноваження у сфері державної міграційної політики

До повноважень Служби безпеки України належить право порушувати питання про скасування дозволу на імміграцію, натомість прийняття рішення щодо скасування такого дозволу здійснюють спеціальні уповноважені органи, якими є територіальні органи Державної міграційної служби України. Саме ці органи реалізують повноваження і завдання щодо державної політики у сфері міграції (імміграції та еміграції), зокрема вивчають подання щодо скасування дозволу на імміграцію та самостійно приймають рішення про скасування дозволу на імміграцію.

Постанова від 25 січня 2024 року в справі № 260/5221/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116553287>

Про компетенцію органу охорони державного кордону щодо заборони іноземцю або особі без громадянства в'їзду в Україну

Орган охорони державного кордону уповноважений приймати рішення про заборону в'їзду в Україну, зокрема, якщо під час попереднього перебування на території України іноземець або особа без громадянства не виконали рішення суду або органів державної влади, уповноважених накладати адміністративні стягнення, або мають інші невиконані майнові зобов'язання перед державою, фізичними або юридичними особами, у тому

числі пов'язані з попереднім видворенням, у тому числі після закінчення терміну заборони подальшого в'їзду в Україну.

Постанова від 16 жовтня 2019 року в справі № 815/6988/15
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/84953862>

Про підстави скасування дозволу на імміграцію

Перелік підстав для прийняття рішення про скасування дозволу на імміграцію визначений статтею 12 Закону України від 07 червня 2001 року № 2491-III «Про імміграцію». Водночас скасування дозволу на імміграцію з інших підстав, зокрема пропуску шестимісячного строку для подання заяви про видачу посвідки на постійне проживання в Україні, чинним законодавством не передбачено.

Постанова від 31 січня 2020 року в справі № 820/4933/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87297790>

Про підтвердження статусу опікуна / піклувальника для отримання дозволу на імміграцію

Приписами норми пункту 2 частини третьої статті 4 Закону України від 07 червня 2001 року № 2491-III «Про імміграцію» не передбачена необхідність наявності виключно рішення суду для підтвердження призначення іноземця опікуном чи піклувальником. Указані норми вимагають лише сам факт наявності такого статусу в іноземця чи особи без громадянства, який наданий останньому у встановленому законодавством порядку, для отримання дозволу на імміграцію поза квотами на імміграцію.

Постанова від 25 вересня 2019 року в справі № 813/119/16
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/84524346>

Про дотримання іноземцями та особами без громадянства правил перетинання кордону

Положення частини першої статті 13 Закону України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» щодо заборони в'їзду в Україну іноземцю або особі без громадянства, яка порушила у пункті пропуску через державний кордон України правила перетинання державного кордону України, є чіткими та передбачуваними в застосуванні, тобто відповідають вимозі якості закону, а сам нормативно-правовий акт є доступним для зацікавлених осіб.

Наведені приписи є імперативними та не надають суб'єкту владних повноважень дискреції щодо можливості застосування вказаного заходу залежно від соціальних та інших зв'язків особи з Україною.

Указаний захід передбачений у зв'язку з необхідністю забезпечення іноземцями та особами без громадянства встановленого порядку перетинання державного кордону України та має легітимну мету: зміцнення законності; спрямовування суб'єктів правовідносин на неухильне виконання норм законодавства; запобігання скоєнню правопорушень у майбутньому.

Постанова від 17 липня 2019 року в справі № 813/1774/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/83104656>

Про підстави для прийняття рішення про заборону в'їзду в Україну

Положеннями статті 13 Закону України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» однією з підстав для прийняття рішення про заборону особі в'їзду в Україну визначено невиконання такою особою рішень суду або органів державної влади саме під час попереднього перебування на території України, а не факт наявності відкритих виконавчих проваджень щодо цієї особи станом на день

вирішення органом Державної міграційної служби питання про заборону в'їзду в Україну.

Постанова від 26 січня 2022 року в справі № 200/9761/20-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/103034176>

Про інформацію, яка може бути підставою для прийняття компетентним органом рішення про заборону іноземцю на в'їзд в Україну

Оперативна інформація органу кримінальної поліції про наміри іноземця щодо порушення громадського порядку та дестабілізації всередині держави, тим самим призвести до порушень конституційних прав громадян України та інших осіб, які тимчасово або постійно проживають в Україні, є достатньою підставою для прийняття територіальним органом міграційної служби рішення про заборону іноземцю на в'їзд в Україну.

Постанова від 01 листопада 2023 року в справі № 160/11245/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/114599660>

Про межі перевірки судом рішень Служби безпеки України про заборону іноземцям в'їзду в Україну

Саме на Службу безпеки України, як на орган, що наділений виключною компетенцією надавати оцінку наявності в діях відповідних суб'єктів загроз (реальних та/або потенціальних) національним інтересам, національній безпеці, суверенітету й територіальній цілісності України, покладено обов'язок у тому числі вживати заходи превентивного характеру з метою протидії розвідувальній, розвідувально-підривної діяльності проти України.

Служба безпеки України як державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України, наділена виключною компетенцією надавати оцінку наявності в діях відповідних суб'єктів загроз (реальних та/або потенційних) національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України тощо та приймати за результатами такої оцінки відповідне рішення.

ня, спрямоване, крім іншого, на попередження загроз, прямий або опосередкований вплив на фактори запобігання їх виникненню, а також локалізацію та усунення загроз.

Отже, повноваження Служби безпеки України щодо прийняття рішень про заборону іноземцям в'їзду в Україну є виключними та дискреційними і суд не може здійснювати переоцінку загроз національної безпеки України, яка попередньо здійснена Службою безпеки України.

Водночас суд, відповідно до частини другої статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України, зобов'язаний перевірити дотримання процедури прийняття таких рішень Службою безпеки України та наявність обґрунтованих підстав стверджувати про існування такої загрози.

Постанова від 31 травня 2023 року в справі № 600/6944/21-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/111234381>

Про неможливість окремого оскарження в судовому порядку подання про скасування особи дозволу на імміграцію

Подання спеціально уповноважених органів про скасування особи дозволу на імміграцію не містить ознак управлінського рішення з регульовальним впливом на права чи законні інтереси інших суб'єктів права, у зв'язку з чим не може бути самостійним предметом оскарження в порядку адміністративного судочинства, на відміну від рішення органу Державної міграційної служби України. Тож обґрунтованість такого подання має перевірятися органом Державної міграційної служби України як суб'єктом управлінської діяльності, який на підставі цього подання приймає рішення, що є предметом перевірки у адміністративному судочинстві. Водночас рішення Державної міграційної служби України як суб'єкта управлінської діяльності повинно відповідати критеріям, наведеним у частині другій статті 2 КАС України, розуміння змісту вимог щодо дотримання яких має бути однаковою для усіх суб'єктів управлінської (адміністративної) діяльності, що регулюється іншими нормативними актами.

Постанова від 14 лютого 2024 року в справі № 260/5694/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116993664>

Про передумову для отримання посвідки на постійне місце проживання

Посвідка на постійне проживання видається у разі отримання дозволу на імміграцію.

Постанова від 03 квітня 2019 року в справі № 815/2473/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/80926561>

Про обов'язок Державної міграційної служби України забезпечити отримання посвідки на тимчасове проживання

Особа, яка не має паспортного документа та незаконно перебуває на території України, звернувшись у порядку статті 6-1 Закону України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» із заявою про визнання її особою без громадянства, з моменту отримання довідки про звернення, що надає перебуванню на території України легального статусу, та згодом, отримавши статус особи без громадянства, набуває обов'язок оформити в подальшому посвідку на тимчасове проживання.

Оскільки закон покладає на особу, яка отримала статус особи без громадянства, обов'язок отримати посвідку на тимчасове проживання, то відповідно, Державній міграційній службі України необхідно забезпечити реалізацію оформлення й видачі такого документа та визначити її правовий статус на території України.

Отже, за умови отримання цією особою відмови в оформленні посвідки на тимчасове проживання вкотре виникає ризик застосування щодо неї штрафів, затримань, примусових видворень тощо. Така особа знову стає такою, що незаконно перебуває на території України, не зважаючи на те, що, прийнявши її в процедуру визнання особою без громадянства, держава надала їй можливість легально перебувати в країні на час розгляду її заяви.

Постанова від 08 лютого 2024 року в справі № 500/3925/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116869989>

Про отримання особою посвідки на тимчасове проживання за допомогою процедури визнання осіб без громадянства

Закон України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» не містить підстав відмови у видачі посвідки на тимчасове проживання, а постанова Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 року № 322 «Про затвердження зразка, технічного опису бланка та Порядку оформлення, видачі, обміну, скасування, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на тимчасове проживання», як нормативно-правовий акт, який прийнято на виконання цього Закону, не може звужувати чи змінювати права, передбачені законом, адже з прийняттям змін Закон України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» надав можливість звертатись через процедуру визнання осіб без громадянства особам незалежно від законності чи незаконності перебування на території України.

Постанова від 08 лютого 2024 року в справі № 500/3925/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116869989>

РОЗДІЛ 2. ОБМЕЖЕННЯ МОЖЛИВОСТІ ПРИМУСОВОГО ВИДВОРЕННЯ / ПОВЕРНЕННЯ ІНОЗЕМЦІВ

Про умови застосування процедури реадмісії

Касаційне оскарження судових рішень у справі щодо рішення про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання позивача особою, яка потребує додаткового захисту, не надає особі права на продовження строку дії довідки про звернення по захист в Україні, залишення на території України та не встановлює законодавчого обмеження щодо неможливості вчинення заходів з реадмісії стосовно такої особи. Законодавство, що регулює питання реадмісії, не ставить у залежність можливість вчинення дій з реалізації реадмісії від можливого оскарження особою Указу Президента України про припинення громадянства України. Незгода особи з рішенням, яким її позбавили громадянства, та його оскарження в судовому порядку не створює юридичних наслідків, що є правовою заборонаю для вчинення реадмісії.

Постанова від 19 листопада 2019 року в справі № 826/2430/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/85902361>

Про дії іноземців та осіб без громадянства, які можна розцінювати як порушення особою порядку перебування на території України

Порушенням законодавства про правовий статус іноземців та осіб без громадянства, у розумінні Закону України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», вважається, у тому числі, перебування особи на території України без законних на те підстав.

Отже, порушений особою законодавчо встановлений порядок перебування на території України є достатньою підставою для застосування заходів у вигляді примусового повернення у країну походження, та у таких правовідносинах є необхідним і достатнім засобом реагування міграційного

органу на вказане порушення, без необхідності заборони в'їзду в Україні терміном на три роки.

Постанова від 20 вересня 2022 року в справі № 755/7030/21
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/106339461>

Про підстави примусового видворення з України

Примусове видворення з України іноземця на підставі винесеної постанови адміністративного суду застосовується, якщо рішення про примусове повернення не виконано іноземцем в установленний строк без поважних причин.

Примусовому видворенню іноземця чи особи без громадянства передують дві обставини: 1) прийняття рішення відповідним компетентним органом про примусове видворення; 2) ухилення від виїзду після прийняття рішення про повернення або наявність обґрунтованих підстав вважати, що іноземець або особа без громадянства ухилитимуться від виконання такого рішення. Отже, обов'язковим є попереднє прийняття вказаними органами рішення про примусове повернення.

Постанова від 09 серпня 2019 року в справі № 359/5823/16-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/83553308>

Про неналежність обставин, зумовлених уведенням в Україні воєнного стану, до підстав для продовження строку затримання іноземця

Уведення в Україні воєнного стану й зумовлені цим відсутність (призупинення) авіасполучення з території України, потреба в додатковому часі на оформлення транзитної візи й придбання авіаквитка в третій країні (зокрема, Республіці Молдова) за рахунок державних коштів для забезпечення транзитного проїзду іноземця до країни походження не належать до підстав, визначених приписами статті 289 КАС України, для продовження строку затримання в пункті тимчасового перебування іноземців та осіб

без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, – іноземця, зокрема особу, якого ідентифіковано.

Постанова від 25 січня 2024 року в справі № 522/17595/23
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116553278>

Про примусове видворення як обов’язкову умову для затримання особи та продовження строку її тримання в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні

За наявності лише умов, перелічених у частині першій статті 30 Закону України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», існує правова можливість здійснити затримання іноземця або особи без громадянства, стосовно якої подано адміністративний позов про примусове видворення, як з метою ідентифікації та забезпечення видворення за межі території України, так і лише для забезпечення видворення за межі території України – досягнення самостійної мети без необхідності ідентифікації.

У будь-якому випадку повинна існувати така умова – примусове видворення. Якщо ж воно відсутнє, то затримувати особу та, відповідно, продовжувати строк її тримання в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, заборонено.

Постанова від 24 травня 2023 року в справі № 296/8455/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/111078219>

Про оцінку ризиків для особи у разі прийняття рішення про примусове її повернення в країну походження або третю країну

В умовах воєнного стану саме на Службу безпеки України, як на орган, що наділений спеціальною компетенцією щодо надання оцінки наявності в діях відповідних суб’єктів загроз (реальних та/або потенційних) національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України, покладено обов’язок, зокрема вживати заходи превентивного характеру з метою протидії розвідувальній, розвідувально-підривної

діяльності проти України. Навіть у випадку, коли особа не зверталася за захистом, це не позбавляє органи Державної міграційної служби України обов'язку проводити оцінку ризиків для такої особи під час прийняття рішення про примусове її повернення, які повинні також обов'язково проводитися в рамках процедури примусового повернення.

Постанова від 25 січня 2024 року в справі № 160/1521/23
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116553364>

Про сутність рішення про заборону подальшого в'їзду в Україну та розкриття наслідків його застосування

Зважаючи на конструкцію правової норми, закріпленої у частини другій статті 26 Закону України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», рішення про заборону подальшого в'їзду в Україну є необов'язковою, а факультативною санкцією, яка може застосовуватись під час прийняття рішення про примусове повернення в країну походження, за наявності передбачених Законом підстав.

Водночас статтю 26 цього Закону не визначено підстави для заборони в'їзду в Україну іноземцю або особі без громадянства, а лише передбачено можливість встановлення такої заборони строком на три роки, у випадку прийняття рішення про примусове повернення.

Отже, приймаючи рішення про заборону в'їзду на територію України іноземця або особи без громадянства, щодо яких приймається рішення про примусове повернення в країну походження, суб'єкт владних повноважень повинен керуватися передбаченими законом підставами для заборони в'їзду в Україну іноземців та осіб без громадянства, які визначені в статті 13 Закону України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства».

Постанова від 20 вересня 2022 року в справі № 755/7030/21
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/106339461>

Про право на забезпечення перекладу під час прийняття рішення суб'єктом владних повноважень про примусове видворення іноземця

Дотримання права іноземця на перекладача під час прийняття суб'єктом владних повноважень рішення стосовно нього є достатньою і необхідною правовою підставою вважати, що він обізнаний зі змістом і сутністю рішення, а отже, знає або повинен знати про втручання в його права.

Постанова від 08 липня 2020 року в справі № 522/14605/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90264374>

Про поважні причини невиконання рішення про примусове видворення особи в добровільному порядку

Невиконання в установлений строк рішення про примусове повернення через адміністративне затримання особи строком до трьох діб є поважною причиною невіїзду іноземця з території України.

Постанова від 24 жовтня 2019 року в справі № 522/23066/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/85154758>

Про підстави для відмови у примусовому видворенні особи

Довідка про звернення за захистом в Україні є документом, що засвідчує законність перебування особи на території України на термін її дії та унеможливорює прийняття рішення про примусове видворення в цей період.

Постанова від 28 серпня 2019 року в справі № 754/11675/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/83883625>

Про випадки неможливості застосування до особи процедур реадмісії або примусового видворення

Законодавством заборонено виїзд з України у випадку, коли іноземцю або особі без громадянства повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення або коли порушена стосовно нього кримінальна справа розглядається судом.

Постанова від 29 січня 2020 року в справі № 308/7395/16-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87238300>

Про заборону застосування процедури примусового видворення до особи, яка звернулася із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту

Примусове видворення іноземців та осіб без громадянства не застосовується до іноземців та осіб без громадянства, на яких поширюється дія Закону України від 08 липня 2011 року № 3671-VI «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту».

Постанова від 04 квітня 2018 року в справі № 308/5953/16-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/73249926>

Про підстави визнання протиправним рішення про примусове повернення з території України

Рішення про примусове повернення особи з України в країну походження, у разі наявності в такої особи дітей, має прийматися з урахуванням інтересів дітей, як це визначено вимогами Конвенції про права дітей від 20 листопада 1989 року та Законом України від 26 квітня 2001 року № 2402-III «Про охорону дитинства».

Постанова від 30 липня 2020 року в справі № 286/1405/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90674485>

РОЗДІЛ 3. ЗАХИСТ ПРАВА НА ВИЗНАННЯ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ ОСОБИ

3.1. Право на громадянство

Про умови набуття особою громадянства України

Особа може бути прийнята до громадянства України лише в разі її волевиявлення, яке має бути оформлене шляхом подання цієї особою відповідної заяви.

Постанова від 05 червня 2019 року в справі № 826/696/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/82194460>

Про підтвердження особою свого громадянства

Паспорт громадянина України є документом, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України. Отже, у разі відсутності у особи паспорта, така особа не має підтвердження громадянства України, що водночас може створювати перешкоди в реалізації її громадянських прав.

Постанова від 21 грудня 2022 року в справі № 420/5353/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/107984111>

Про розгляд питання про прийняття іноземця до громадянства України

Під час вирішення питання щодо прийняття іноземця до громадянства України Президент України, а також інші уповноважені органи, які готують Президенту України відповідні пропозиції, усебічно оцінюють особу, яка звернулася по отримання громадянства із заявою разом з доданими до неї матеріалами, та, беручи до уваги різні фактори, що характеризують цю особу, указують на мотиви цієї особи щодо прагнення стати громадянином України, реальні обставини, що, можливо, вплинуть на таке рішення особи. Розглядаючи питання про прийняття іноземця до громадянства України,

уповноважений орган має з'ясувати, чи дійсно ця особа прагне отримати громадянство України для реалізації своїх життєвих інтересів у правовому зв'язку з державою чи лише завдяки його отриманню unikнути притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення злочинів у державі, громадянином якої вона є на момент звернення. У зв'язку із цим уповноваженим органам, до яких віднесено розгляд та вирішення питань про прийняття до громадянства України, необхідно з'ясувати, чи не перебуває така особа під слідством чи судом на території держави, громадянином якої вона є на момент звернення із заявою про прийняття до громадянства України.

Постанова від 05 червня 2019 року в справі № 826/696/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/82194460>

Про процедуру встановлення особи для визначення належності до громадянства

Процедура встановлення особи є обов'язковою стадією, за наслідками якої заявник отримує довідку про встановлення особи, та про те, що станом на 24 серпня 1991 року особа перебувала в громадянстві колишнього СРСР (за наявності документів, що підтверджують зазначений факт). Після отримання цієї довідки особа має право ініціювати питання про встановлення належності до громадянства України, особисто подаючи відповідну заяву до територіального органу міграційної служби, додаючи до неї, зокрема, вказану довідку. Ця процедура не передбачає встановлення належності до громадянства, оскільки передбачає лише встановлення того, що станом на 24 серпня 1991 року особа перебувала в громадянстві колишнього СРСР, а процедура встановлення належності до громадянства України є наступним етапом, початок якого неможливий без закінчення попереднього та отримання за його результатами довідки відповідно до підпункту «б» пункту 8 Порядку провадження за заявами з питань грома-

дянства України та виконання прийнятих рішень, затвердженого Указом Президента України від 27 березня 2001 року № 215.

Постанова від 21 серпня 2019 року в справі № 1540/3590/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/83801761>

Про процедуру оформлення органами міграційної служби набуття особами громадянства України

Перевірка поданих особою документів щодо оформлення набуття громадянства України на відповідність їх оформлення вимогам законодавства України здійснюється як територіальним підрозділом Державної міграційної служби України, до якого подано ці документи на етапі їх прийняття, так і територіальним органом Державної міграційної служби України, на етапі прийняття відповідного рішення за результатами розгляду цих документів.

За результатами перевірки повноти поданих заявником законодавчо визначених документів, відповідності їх оформлення вимогам законодавства під час їх прийняття від заявника територіальний орган Державної міграційної служби України / територіальний підрозділ Державної міграційної служби України, у разі виявлення факту подання не всіх необхідних документів або подання документів, оформлення яких не відповідає вимогам законодавства, може повернути їх заявнику для усунення недоліків, про що останній інформується у письмовому вигляді із зазначенням таких підстав. У такому випадку заявник має право усунути недоліки, які слугували підставою для повернення документів та повторно звернутися до територіального підрозділу Державної міграційної служби України для їх подання. Неусунення ж особою недоліків у двомісячний строк з дня повернення їй документів та неподання їх повторно має наслідком прийняття керівником територіального підрозділу Державної міграційної служби України рішення про припинення провадження за заявою про оформлення набуття громадянства України.

Непідтвердження наявності фактів, з якими Закон України від 18 січня 2001 року № 2235-III «Про громадянство України» пов'язує набуття особою громадянства України на підставі поданих заявником документів, має наслідком прийняття рішення керівником (заступником керівника) тери-

торіального органу Державної міграційної служби України про відмову в задоволенні клопотання про оформлення набуття особою громадянства України, про що заявник повідомляється у письмовій формі із зазначенням причин відмови.

Постанова від 30 січня 2023 року в справі № 640/30588/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/108696363>

Про підстави прийняття рішення про скасування набуття громадянства України

Обов'язковою передумовою прийняття компетентним органом відповідного рішення про оформлення набуття особою громадянства України є перевірка оформлення документів з питань громадянства вимогам законодавства України та підтвердження ними наявності фактів, з якими Закон України від 18 січня 2001 року № 2235-III «Про громадянство України» пов'язує набуття особою громадянства України. Необхідною та обов'язковою умовою для скасування рішення про оформлення набуття громадянства України є встановлення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства, факту набуття особою громадянства України шляхом обману, внаслідок подання свідомо неправдивих відомостей або фальшивих документів, приховування будь-якого суттєвого факту, за наявності якого особа не може бути громадянином України. Указані обставини повинні бути підтверджені відповідними документами, які свідчать, зокрема, про факт подання особою свідомо неправдивих відомостей або фальшивих документів.

Постанова від 20 червня 2019 року в справі № 820/4982/16
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/82541864>

Про скасування рішення про оформлення набуття особою громадянства України

Скасування рішення про оформлення набуття громадянства відбувається на підставі подання органів міграційної служби, дипломатичними

представництвами чи консульськими установами України та на підставі документів, які підтверджують, що особа набула громадянство України за територіальним походженням шляхом обману, внаслідок подання свідомо неправдивих відомостей або фальшивих документів, приховування будь-якого суттєвого факту, за наявності якого особа не може набути громадянство України. Водночас скасування рішення про оформлення набуття громадянства потребує наявності достатніх та належних доказів щодо встановлення факту подання особою свідомо неправдивих відомостей або фальшивих документів.

Постанова від 24 квітня 2019 року в справі № 2040/5642/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/81399587>

Про надання особою-іноземцем уповноваженому органу недостовірних відомостей про себе

Надання недостовірних відомостей, у розумінні положень частини тринадцятої статті 289 Кодексу адміністративного судочинства України, фактично слід трактувати як відмову співпрацювати під час процедури ідентифікації особи-іноземця.

Постанова від 28 квітня 2022 року в справі № 522/17369/21
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/104112822>

3.2. Відомості в актових записах офіційних документів про особу

Про інформацію щодо національної належності особи в офіційних документах

Чинним законодавством України не передбачено зазначення органами державної реєстрації актів цивільного стану в актових записах цивільного стану та свідоцтвах національності батьків дитини чи осіб, які вступають у шлюб. Тим самим забезпечується рівність усіх незалежно від національності чи етнічного походження, а також право особи вільно обирати та відновлювати національність, як це передбачено статтею 11 Закону України

від 13 грудня 2022 року № 2827-IX «Про національні меншини в Україні». Примушення громадян у будь-якій формі до відмови від своєї національності не допускається.

Відмова від фіксації національності в офіційних документах, що посвідчують особу, та актових записах цивільного стану і відповідних свідоцтвах органів державної реєстрації актів цивільного стану відповідає статті 24 Конституції України, яка гарантує рівність громадян, зокрема незалежно від етнічного походження, а також статті 11 Закону України від 13 грудня 2022 року № 2827-IX «Про національні меншини в Україні».

Національна належність особи є актом її особистого самовизначення і жодним чином не впливає на публічно-правові відносини такої особи з державою. Фіксація факту національності особи в документі, що її посвідчує, чи в актових записах громадянського стану створила б перешкоду вільному обранню чи відновленню національності, оскільки поставила б таке обрання чи відновлення у залежність від рішення державного органу.

Постанова від 11 вересня 2019 року в справі № 810/2732/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/84573534>

Про внесення змін до актового запису щодо відомостей про батька дитини

У випадку встановлення батьківства, висновок відділу реєстрації актів цивільного стану не може бути підставою для внесення змін до актового запису. Необхідною підставою для внесення змін до актового запису щодо відомостей про батька має бути саме рішення суду про визнання батьківства.

Постанова від 19 вересня 2022 року в справі № 460/1755/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/106338926>

3.3. Порядок оформлення паспортних документів

Про альтернативність методів ідентифікації особи під час оформлення паспорта громадянина України

Принципами обробки персональних даних є відкритість і прозорість, відповідальність, адекватність та не надмірність їх складу та змісту стосовно визначеної мети їх обробки, а підставою обробки персональних даних є згода суб'єкта персональних даних.

Законодавством не врегульовано питання щодо наслідків відмови особи від обробки її персональних даних, тобто фактично відсутня будь-яка альтернатива такого вибору, що водночас обумовлює неякість закону та порушення конституційних прав такої особи.

Отже, реалізація державних функцій має здійснюватися без примушування людини до надання згоди на обробку персональних даних, їх обробка повинна здійснюватися, як і раніше, у межах і на підставі тих законів і нормативно-правових актів України, на підставі яких виникають правовідносини між громадянином та державою. Водночас згадані технології не повинні бути безальтернативними й примусовими. Особи, які відмовилися від обробки їхніх персональних даних, повинні мати альтернативу – використання традиційних методів ідентифікації особи.

Постанова від 10 вересня 2020 року в справі № 420/7135/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/91444982>

Про вклеювання фотокартки до паспорта громадянина України у формі книжечки

Застосування норми підпункту 6 пункту 6 постанови Кабінету Міністрів України від 25 березні 2015 року № 302 «Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсним та знищення паспорта громадянина України», є, по суті, примушуванням особи до обміну паспорта у формі книжечки на паспорт у формі ID-картки, що суперечить її релігійним переконанням, а отже, обмежує її права й свободи. Будь-яке обмеження прав і свобод особи повинно бути чітким та законодавчо визначеним,

проте такі обмеження, як неможливість отримання паспорта громадянина України у формі книжечки та вклеювання фотокартки до такого паспорта, законодавством не передбачена, натомість чинним законодавством визначено процедуру та порядок отримання паспорта громадянина України у формі книжечки та вклеювання до нього фотокартки у відповідних випадках.

Постанова від 07 жовтня 2020 року в справі № 520/12075/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/92051839>

Про пропуск строку для звернення із заявою щодо вклеювання фотокартки по досягненню 45-річного віку в паспорт громадянина України у формі книжечки

Пропущення строку для звернення із заявою щодо вклеювання фотокартки в паспорт громадянина України у формі книжечки, у зв'язку із досягненням 45-річного віку без поважних причин є порушенням вимог підпункту 6 пункту 6 постанови Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 302 «Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсним та знищення паспорта громадянина України». За це порушення особа може бути притягнута до адміністративної відповідальності, однак це не можна тлумачити так, що особа взагалі повинна бути позбавлена права на користування паспортом громадянина України у формі книжечки.

Постанова від 07 жовтня 2020 року в справі № 520/12075/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/92051839>

Про фотокартку / відцифрований образ обличчя особи як складовий елемент паспорта громадянина України

Фотокартка / відцифрований образ обличчя особи як складовий елемент паспорта громадянина України допомагає здійснювати ідентифікацію особи за візуальними ознаками, з метою відображення в документі мак-

симальної кількості ідентифікаційних ознак особи. Встановлення вимог щодо зображення на фотокартках зумовлено потребами забезпечення громадської безпеки, що є складовою національної безпеки України у сфері внутрішньої політики відповідно до положень Закону України від 19 червня 2003 року № 964-IV «Про основи національної безпеки України», оскільки саме паспорт громадянина України є основним з документів, що посвідчує особу.

У разі встановлення державою випадків, коли допускається фотографування в головних уборах, такі випадки мають бути закріплені у нормативно-правових актах. Водночас чинне законодавство не передбачає випадків, за наявності яких для оформлення документів, що підтверджують громадянство України та посвідчують особу, допускається фотографування в головних уборах.

Постанова від 05 вересня 2019 року в справі № 810/1169/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/84040006>

Про мову, якою зазначається в паспорті громадянина України прізвище, ім'я та по батькові особи

Закон України від 20 листопада 2012 року № 5492-VI «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» не передбачає визначення у паспорті громадянина України прізвища, ім'я та по батькові особи поряд із українською, ще й російською мовою.

Постанова від 27 квітня 2020 року в справі № 815/1186/16
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/88933584>

Про визначення віку, з якого має видаватися паспорт громадянина України у формі книжечки

Питання віку, з якого має видаватися паспорт громадянина України у формі книжечки, ураховуючи приписи статті 21 Закону України від 20 листопада 2012 року № 5492-VI «Про Єдиний державний демографічний реєстр та

документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», якими встановлено обов'язок громадянина України, який досяг 14-річного віку, отримати паспорт громадянина України, а приписами Положення про паспорт громадянина України, затвердженим постановою Верховної Ради України від 26 червня 1992 року № 2503-XII передбачено отримання паспорта з 16-річного віку. Таким чином, у спорі про визнання неправомірними дій органу щодо відмови в оформленні видачі паспорта громадянина України зразка 1994 року у вигляді паспортної книжечки застосуванню підлягають норми Закону України від 20 листопада 2012 року № 5492-VI «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», який має вищу юридичну силу, ніж Положення про паспорт громадянина України, затверджене постановою Верховної Ради України від 26 червня 1992 року № 2503-XII, та наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06 червня 2019 року № 456 «Про затвердження Тимчасового порядку оформлення й видачі паспорта громадянина України».

Постанова від 17 травня 2023 року в справі № 420/12574/21
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/110923868>

Про оформлення та видачу паспорта громадянина України для виїзду за кордон

Випадки відсутності інформації про відцифровані відбитки пальців рук особи для отримання нею паспорта громадянина України для виїзду за кордон деталізовано у пункті 3 Порядку отримання, вилучення з Єдиного державного демографічного реєстру та знищення відцифрованих відбитків пальців рук особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року № 669, а саме: відсутність можливості через якість отриманого графічного зображення відцифрованих відбитків усіх пальців рук особи ідентифікувати її; недосягнення особою 12-річного віку; відсутність у особи всіх пальців рук; неможливість особи пересуватися самостійно у зв'язку із тривалим розладом здоров'я та потребування термінового лікування за кордоном, що підтверджується медичним висновком відповідного закладу охорони здоров'я, оформленим в уста-

новленому порядку. Чинне законодавство щодо порядку видачі паспорта громадянина України для виїзду за кордон будь-яких прямих чи непрямих переваг, привілеїв чи обмежень за релігійними переконаннями не встановлює.

Постанова від 24 червня 2021 року в справі № 0240/3048/18-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/97881003>

Про відмову від внесення відцифрованих відбитків пальців рук до безконтактного електронного носія під час отримання паспорта громадянина України для виїзду за кордон

Відмова від внесення відцифрованих відбитків пальців рук до безконтактного електронного носія передбачена лише у процедурі отримання паспорта громадянина України, тоді як паспорт громадянина України для виїзду за кордон, відповідно до частини четвертої статті 22 Закону України від 20 листопада 2012 року № 5492-VI «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», є за формою іншим документом і виготовляється у формі книжечки, правий форзац якої містить безконтактний електронний носій та складається з м'якої обкладинки, 32 сторінок та сторінки даних.

Постанова від 08 грудня 2022 року в справі № 380/6916/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/107759846>

РОЗДІЛ 4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА МИРНІ ЗІБРАННЯ

Про право на проведення мирного зібрання

Нормами міжнародного публічного права та практикою Європейського суду з прав людини, що є джерелом національного права України, визначено насамперед зобов'язання держави забезпечити ефективне використання громадянами та іншими особами права на мирні зібрання та захисту всіх осіб, які реалізують своє право на мирні зібрання. Сенс сповіщення державних органів про проведення масових заходів полягає не у проханні дозволу на їх проведення, а у наданні можливості відповідним державним органам вжити заходів щодо забезпечення правопорядку під час проведення таких масових заходів.

Постанова від 19 листопада 2019 року в справі № 638/8660/15-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/85774024>

Про право на свободу зібрань та об'єднань

Здійснення права на свободу зібрань та об'єднань не підлягає жодним обмеженням, за винятком тих, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб.

Постанова від 19 листопада 2019 року в справі № 638/8660/15-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/85774024>

Про умови проведення мирного зібрання

Чинним законодавством не передбачено механізму попереднього узгодження умов проведення мирного зібрання, проте законодавством встановлено повідомний характер проведення мирних зібрань, що не пе-

редбачає отримання від органів влади відповідних погоджень, однак зобов'язує організаторів заходу самостійно надавати вичерпну інформацію про запланований захід.

Строк подання заяви про проведення мирного зібрання повинен бути розумним, з урахуванням строку, протягом якого відповідний орган може вжити заходів з охорони громадського порядку.

Конституція України встановлює вимогу про завчасне сповіщення органів влади про намір провести мирне зібрання для того, щоб зазначені органи мали можливість вжити підготовчих заходів для забезпечення безперешкодного проведення мирного зібрання, підтримання громадського порядку, охорони прав і свобод учасників мирного зібрання, а також інших людей.

Участь органів влади полягає у забезпеченні режиму максимального сприяння проведенню мирного зібрання, зокрема, у разі потреби, забезпечення присутності правоохоронних органів з метою дотримання громадського порядку під час проведення мирних зібрань.

Постанова від 23 жовтня 2019 року в справі № 815/4612/15
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/85154116>

Про умови обмеження права громадян України на свободу мирних зібрань

Мирні зібрання є одним із засобів відстоювання людиною і громадянином своїх прав, свобод та інтересів у демократичному суспільстві. Право громадян на свободу мирних зібрань в Україні гарантується та захищене державою, яка зобов'язана забезпечити його ефективну реалізацію. Здійснення цього права не підлягає жодним обмеженням, крім випадків, установлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей.

Для прийняття рішення в частині заборони організації в реалізації права на мирні зібрання суд повинен пересвідчитися у реальності можливої загрози й така реальність має бути підтверджена відповідними доказами. Ймовірне порушення громадського порядку, створення небезпеки завору-

шень та злочинів, наслідком яких є реальна загроза здоров'ю населення та правам і свободам інших людей, не може ґрунтуватися на припущеннях.

Постанова від 23 жовтня 2019 року в справі № 815/4612/15
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/85154116>

РОЗДІЛ 5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАННЯ У ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ ТА ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

5.1. Про реєстрацію політичних партій

Про відмову в проведенні державної реєстрації змін до відомостей про політичні партії

У проведенні державної реєстрації змін до відомостей про політичні партії, у тому числі змін до установчих документів, програми партії та у складі керівних органів може бути відмовлено, зокрема у випадку, якщо подані для державної реєстрації документи суперечать статуту такого громадського формування.

Прийняттю рішення про відмову в проведенні державної реєстрації змін до відомостей про політичні партії передуює надання правового висновку, у якому, у разі невідповідності вимогам Конституції України та Законів України поданих для державної реєстрації документів, обов'язково зазначають відповідні норми статуту (положення), які порушені під час прийняття політичною партією відповідних рішень.

Постанова від 26 жовтня 2021 року в справі № 826/8543/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/100593224>

5.2. Про діяльність політичних партій

Про оцінку діяльності політичної партії та висловлювань її членів (лідерів)

Членство в політичній партії не позбавляє громадянина права на приватне життя, як і гарантій щодо невтручання у нього. Особа, яка є членом політичної партії, може висловлюватися і поводитися відповідно до своїх вподобань, морально-етичних і культурних орієнтирів. Проте публічна діяльність членів партії, особливо тих, які займають керівні, провідні позиції в партії або є її загальноновизнаними ідейними лідерами, тим більше таких політичних партій, які здобули на виборах «представництво» в органах міс-

цевого самоврядування, не тільки «звужує» їхній приватний простір, що закономірно, але й покладає додаткову відповідальність за власні вчинки, ідеї та заклики, проголошені у публічному просторі. Адже лідер політичної партії залишається ним незалежно від того, який ресурс він використовує для поширення своїх поглядів серед населення і в який період доби він виступає. Отже, висловлювання ідейного лідера партії, як і офіційного керівника партії, щодо подій у державі відображають не просто особисту думку (суб'єктивні, оціночні висловлювання) таких осіб, але й позицію політичної партії загалом.

Постанова від 15 вересня 2022 року в справі № П/857/8/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/106339460>

Про діяльність політичної партії, яка несе загрозу національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України

Політична партія, яка зареєстрована в Україні, і створена з метою формування й вираження політичної волі громадян, участі у виборах та інших політичних заходах, але яка в дійсності сповідує і пропагує антиукраїнські (проросійські) ідеї і сприяє таким чином окупантам у втіленні їхніх намірів, теж становить реальну загрозу національній безпеці, конституційному ладу України, її суверенітету і територіальній цілісності.

Постанова від 15 вересня 2022 року в справі № П/857/8/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/106339460>

5.3. Про анулювання реєстрації свідоцтва політичних партій

Про анулювання реєстраційного свідоцтва політичної партії у зв'язку з неучастю у загальнодержавних виборах

Метою утворення політичної партії як об'єднання прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку є сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян. Утворення політичної партії розглядається як спосіб участі в управлінні державою або, іншими

словами, для боротьби (змагання) за здійснення влади у державі. Основною метою діяльності політичної партії є забезпечення участі громадян в управлінні державними справами шляхом зайняття мандатів в органах влади, що реалізується внаслідок виборів. Водночас, у разі невисування політичною партією своїх кандидатів на виборах Президента України чи виборах народних депутатів України протягом десяти років, Міністерство юстиції України має правові підстави для звернення до суду з позовом про анулювання реєстраційного свідоцтва політичної партії.

Постанова від 26 січня 2024 року в справі № 640/8940/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116582233>

Про відмінність анулювання реєстрації політичної партії від заборони її діяльності

Закон України від 05 квітня 2001 року № 2365-III «Про політичні партії в Україні» розрізняє декілька підстав припинення діяльності політичної партії, зокрема шляхом заборони її діяльності та анулювання її (політичної партії) реєстрації. Обидві ці підстави (окрім реорганізації чи ліквідації (саморозпуску), що теж є підставою припинення діяльності політичної партії, передбачають судовий порядок їх реалізації (застосування). Адже свобода об'єднання у політичні партії гарантується Конституцією України, а припинення діяльності партії (окрім добровільного) вимагає встановлення обставин, з якими статті 21, 24 Закону України від 05 квітня 2001 року № 2365-III «Про політичні партії в Україні» пов'язують настання відповідних юридичних наслідків. Тож судовий контроль у цих правовідносинах призначений як для захисту конституційного права громадян на об'єднання у політичні партії, так і для превентивного контролю за діями державного органу, який реалізує свої повноваження у ввіреній йому сфері.

Якщо заборона діяльності політичної партії пов'язана переважно з її діяльністю, яка суперечить легітимній меті її створення, то анулювання реєстрації партії передбачає, по суті, юридичну констатацію (оформлення) фактичного припинення її діяльності. Щодо останнього, то не варто трактувати це так, ніби судовий контроль тут має зводитися суто до формальної перевірки участі політичної партії у загальнодержавних виборах протягом певного періоду (десять років), адже припинення діяльності політичної партії з

цієї підстави вимагає всебічного оцінювання усіх обставин (причин) такої «неучасті», як-от: чи відбувалися протягом окресленого законом періоду загальнодержавні вибори (Президента України та / або народних депутатів України), яка їх хронологічна послідовність; чи висувала політична партія у цей період у встановленому законом порядку свого кандидата на виборах Президента України та / або народних депутатів України, відтак, чи зверталася до Центральної виборчої комісії у встановленому законом порядку про реєстрацію свого / своїх кандидата / кандидатів на ці вибори, якщо ні, то чому; чи зареєструвала Центральна виборча комісія цього / цих кандидата / кандидатів від політичної партії для участі у виборах; якщо відмовила, то з яких причин.

Постанова від 19 грудня 2023 року в справі № 640/2933/20
<https://reestr.court.gov.ua/Review/115761389>

Про строк неучасті політичної партії у загальнодержавних виборах як підстави для анулювання її реєстрації

Під десятирічним строком «неучасті» політичної партії у загальнодержавних виборах, з яким приписи частини першої статті 24 Закону України від 05 квітня 2001 року № 2365-III «Про політичні партії в Україні» пов'язують умови для анулювання її реєстрації, треба розуміти той строк, який передує зверненню Міністерства юстиції України до суду з відповідним позовом. Саме останні десять років, протягом яких зазвичай проводяться чергові загальнодержавні вибори як Президента України, так і народних депутатів України, можуть повністю вказати на те, чи є політична партія виразником політичної волі громадян та суб'єктом виборчого процесу, чи ні. Із цієї позиції оцінювати діяльність політичної партії в аспекті її участі у загальнодержавних виборах за весь минулий період її існування, зокрема з дати створення (реєстрації), який подекуди може сягати й двадцяти років – тобто більше як за останні десять років (за умови, що період існування партії перевищує ці десять років) – немає сенсу, адже ніяк не вдасться встановити, чи відповідає досі меті сьогоденне існування зареєстрованої політичної партії, з якою Закон України від 05 квітня 2001 року № 2365-III «Про політичні партії в Україні» пов'язує право громадян на свободу об'єднання в політичні партії, а чи насправді ця партія залишається структуро-

ваною одиницею, яка сприяє творенню політичної волі громадян і своєю активною (але не заборненою законом) поведінкою її виражає.

Саме такий зміст має вкладатися у положення частини першої статті 24 Закону України від 05 квітня 2001 року № 2365-III «Про політичні партії в Україні», коли вирішується питання про анулювання реєстрації політичної партії з мотивів невисування нею кандидатів на загальнодержавні вибори, зокрема й тієї політичної партії, яка колись брала у них участь, але з будь-яких інших причин протягом останніх десяти років перед зверненням до суду цього більше не робила.

Постанова від 19 грудня 2023 року в справі № 640/2933/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/115761389>

Про оцінку дійсності намірів політичної партії взяти участь у політичному житті держави

Анулювання реєстрації політичної партії як результат (підсумок) з'ясування усього спектру питань та обставин, які у значенні частини першої статті 24 Закону України від 05 квітня 2001 року № 2365-III «Про політичні партії в Україні» є умовою для настання відповідних юридичних наслідків, не має трансформуватися у спосіб ліквідації політичної партії.

Сам факт висування політичною партією кандидата на загальнодержавних (але не місцевих) виборах після десяти років «неучасті» в них, є обставиною, яка зобов'язує пересвідчитися у дійсності намірів політичної партії брати участь у політичному житті держави. Для цього потрібно оцінити, з-поміж іншого, наскільки сам процес висування кандидата на вибори народного депутата України чи Президента України відповідав вимогам законодавства і чи було це висування проявом дійсних намірів (волі, бажання) і, головне, інституційної спроможності політичної партії взяти участь у виборчому процесі, а не імітувати її, вдавшись до цього способу суто для формального, а не реального виконання вимог закону.

Постанова від 19 грудня 2023 року в справі № 640/2933/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/115761389>

Про обов'язкову умову збереження статусу зареєстрованої політичної партії

Анулювання реєстрації партії не є заходом впливу (санкцією) за порушення політичними партіями положень Конституції України, цього та інших законів України, перелік яких наведений у статті 19 Закону України від 05 квітня 2001 року № 2365-III «Про політичні партії в Україні». Анулювання реєстрації партії є передбаченим законом наслідком недотримання політичною партією обов'язку висувати своїх кандидатів на виборах Президента України та виборах народних депутатів України протягом установленого десятирічного терміну, як обов'язкової умови для збереження статусу зареєстрованої політичної партії, який застосовується виключно судом на підставі звернення уповноваженого органу, що здійснює відповідний державний контроль.

Постанова від 15 грудня 2021 року в справі № 640/2897/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/102080186>

Про призначення складу та голови ліквідаційної комісії політичної партії

Законом України від 05 квітня 2001 року № 2365-III «Про політичні партії в Україні» передбачений порядок визначення голови ліквідаційної комісії. Якщо остання не призначена рішенням суду про заборону діяльності політичної партії, то голова такої комісії визначається в рішенні Міністерства юстиції України про припинення політичної партії. При цьому, прийняття такого рішення можливе після набрання законної сили рішенням суду про заборону діяльності політичної партії. Отже, невизначення складу та голови ліквідаційної комісії у цьому випадку (в рішенні суду) не суперечить чинному законодавству і не створює перешкод для виконання судового рішення в подальшому.

Постанова від 23 вересня 2022 року в справі № П/857/3/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/106516058>

РОЗДІЛ 6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ОСОБИ ОБИРАТИ ТА БУТИ ОБРАНОЮ

Про безперервність виборчого процесу

Нормами Виборчого кодексу України встановлений принцип безперервності виборчого процесу, а єдиною підставою для його припинення передбачено введення в Україні чи в окремих її місцевостях воєнного або надзвичайного стану.

Оскільки в Україні чи в окремих її місцевостях не введений воєнний або надзвичайний стан, то суд першої інстанції дійшов обґрунтованого висновку про відсутність у Центральній виборчій комісії законодавчого обов'язку ухвалити рішення щодо припинення виборчого процесу на всій території України або в окремих її місцевостях.

Водночас на виконання статті 3 Конституції України, відповідно до якої людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, Виборчий кодекс України зобов'язує Центральну виборчу комісію забезпечити належні умови для організації та проведення виборів.

Постанова від 24 жовтня 2020 року в справі № 855/77/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/92388734>

Про визначення дати, на яку припадає встановлений абзацом 3 частини першої статті 217 Виборчого кодексу України кінцевий термін подання копії рішення вищого керівного органу партії, про участь її місцевих організацій у відповідних виборах до Центральної виборчої комісії

Відповідно до філологічного тлумачення приписів частини четвертої статті 4 Виборчого кодексу України, останнім днем для подання копії рішення вищого керівного органу партії про участь її місцевих організацій у чергових місцевих виборах, призначених на 25 жовтня 2020 року, є 06 вересня 2020

року (день, що передує 07 вересня 2020 року – не пізніше як за 48 днів до дня голосування подається до Центральної виборчої комісії).

Постанова від 18 вересня 2020 року в справі № 855/51/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/91643664>

Про послідовність дій щодо оголошення результатів виборів

З точки зору послідовності та внутрішнього взаємозв'язку положень Виборчого кодексу України слідує, що спочатку відповідна територіальна виборча комісія встановлює результати голосування шляхом складання відповідного протоколу, потім на підставі цього протоколу приймає рішення про визнання особи обраною сільським, селищним, міським головою і лише після цього здійснює офіційне опублікування результатів виборів.

Постанова від 30 грудня 2020 року в справі № 855/141/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/93966169>

Про строки оскарження рішень Центральної виборчої комісії поза виборчим процесом

За загальним правилом, рішення Центральної виборчої комісії стосовно встановлення результатів виборів завжди ухвалюються в межах виборчого процесу. Однак позови про оскарження таких рішень можуть надходити і після того, як виборчий процес завершився.

Установлені параграфом 2 Глави 11 Кодексу адміністративного судочинства України особливості розгляду спорів, пов'язаних із виборчим процесом, підлягають застосуванню не тільки під час виборчого процесу, але й у всіх випадках, коли спір стосується рішень (дій чи бездіяльності) виборчої комісії, прийнятих в межах і стосовно виборчого процесу. Зокрема, це стосується правил щодо суб'єктів звернення до суду з такими позовами, а також строку, протягом якого певний суб'єкт може реалізувати своє право. Тобто спір є «виборчим» не тільки тоді, коли позов подано під час виборчого процесу, а і якщо цей спір витікає з правовідносин, що виникають (існують) під час виборчого процесу, а предмет оскарження (рішення, дії,

бездіяльність виборчої комісії, що були прийняті чи вчинені під час виборчого процесу) пов'язаний з виборчим процесом.

Незважаючи, що позов поданий поза межами виборчого процесу чергових виборів Президента України 2019 року та звернення до суду ним не охоплюється, цей спір є «виборним», оскільки стосується рішення Центральної виборчої комісії, прийнятого в межах і стосовно цього виборчого процесу.

Постанова від 19 травня 2021 року в справі № 9901/156/21
<https://reestr.court.gov.ua/Review/97043949>

Про оприлюднення результатів виборів селищного голови

Перебіг двадцятиденного строку для подання особою, обраною, зокрема, селищним головою, заяви про реєстрацію починається саме з дня офіційного оприлюднення результатів виборів, здійсненого відповідно до вимог Виборчого кодексу України. У будь-якому випадку оприлюднення результатів виборів без прийняття селищною територіальною виборчою комісією відповідного рішення про визнання особи обраним селищним головою не є офіційним оприлюдненням результатів виборів відповідного селищного голови в розумінні статті 282 Виборчого кодексу України, не породжує правових наслідків і не може бути підставою для початку перебігу двадцятиденного строку для подання особою, обраною, зокрема, селищним головою, заяви про реєстрацію.

Постанова від 30 грудня 2020 року в справі № 855/141/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/93966169>

Про підсудність справ щодо виборчого процесу

Пов'язаність правовідносин з виборчим процесом полягає в тому, щоб ці правовідносини виникли в межах виборчого процесу й стосувалися підготовки та проведення виборів. Спори, які виникли поза межами виборчого процесу або не стосуються виборчого процесу (проведення та підготовки виборів), не належать до виборчих спорів у розумінні Кодексу адміністра-

тивного судочинства України, а тому визначення судової юрисдикції таких спорів та їх розгляд здійснюється в загальному порядку.

Шостому апеляційному адміністративному суду, як суду першої інстанції, підсудні справи щодо оскарження лише тих рішень, дій чи бездіяльності Центральної виборчої комісії, які окремо визначені у Кодексі адміністративного судочинства України. Водночас до таких справ не віднесено оскарження рішень, дій, бездіяльності Центральної виборчої комісії чи її посадових осіб поза межами виборчого процесу (повторне призначення виборів в окрузі).

Постанова від 25 січня 2021 року в справі № 855/10/21
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/94362653#>

РОЗДІЛ 7. СТАТУС ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Про повноваження депутата міської ради

Депутат міської ради не уповноважений представляти в судах інтереси такої ради або інтереси виборців інакше, ніж поза відносинами представництва.

Постанова від 24 лютого 2021 року в справі № 607/8188/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/95110897>

Про підстави розгляду місцевої ініціативи у порядку, визначеному статтею 9 Закону України від 21 травня 1997 року №280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні»

Невизначення порядку внесення місцевої ініціативи на розгляд місцевої ради відповідним рішенням цієї ради або статутом територіальної громади не може бути підставою для нерозгляду місцевої ініціативи у порядку, визначеному статтею 9 Закону України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні».

Постанова від 26 серпня 2021 року в справі
№ 1.380.2019.005912
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/99223986>

Про підстави припинення повноважень депутата місцевої ради

Вчинення депутатом адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, є підставою для дострокового припинення його повноважень лише за умови, якщо на нього накладено стягнення у вигляді позбавлення

права обіймати посади або займатися діяльністю, які пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

У такому разі повноваження депутата місцевої ради припиняються достроково на підставі пункту 7 частини першої статті 5 Закону України від 11 липня 2002 року № 93-IV «Про статус депутатів місцевих рад» без прийняття рішення відповідної ради.

Постанова від 06 грудня 2021 року в справі № 320/7259/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/101650395>

Про непідсудність адміністративним судам спорів щодо оскарження рішень зборів (конференції) місцевої організації політичної партії у процедурі відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою

У процедурі відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою рішення зборів (конференції) місцевої організації політичної партії про внесення відповідної пропозиції має рекомендаційний характер, тоді як остаточне рішення про відкликання депутата або про відмову в задоволенні цієї пропозиції приймає вищий керівний орган політичної партії, що, відповідно, може мати наслідком зміну складу місцевої ради.

Рішення Конференції обласної організації політичної партії безпосередньо не зумовлює відкликання депутата обласної ради за народною ініціативою, що не дозволяє віднести цей спір до спорів щодо формування складу органів місцевого самоврядування.

Спірні правовідносини в частині визнання протиправним і скасування рішення Конференції обласної організації політичної партії про внесення пропозиції обласною організацією політичної партії щодо відкликання за народною ініціативою депутата обласної ради стосується внутрішньоорганізаційної діяльності політичної партії та юрисдикція адміністративних судів на нього не поширюється.

Постанова від 19 лютого 2024 року в справі № 380/4165/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/117120127>

Про неналежність судовому розгляду спорів щодо визнання протиправною бездіяльності депутатів місцевої ради у разі невиконання своїх обов'язків, визначених пунктом 2 частини першої статті 10 Закону України від 11 липня 2002 року № 93-IV «Про статус депутатів місцевих рад»

Депутат місцевої ради є представником інтересів відповідної територіальної громади й у своїй діяльності як у виборчому окрузі, так і в раді, чи її органах не реалізує жодних публічно-владних управлінських функцій. У спорі про визнання протиправною бездіяльності депутатів місцевої ради щодо невиконання своїх обов'язків, визначених пунктом 2 частини першої статті 10 Закону України від 11 липня 2002 року № 93-IV «Про статус депутатів місцевих рад», поняття спору, який не підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства, необхідно тлумачити в контексті частини третьої статті 124 Конституції України в ширшому значенні, тобто як поняття, що стосується тих спорів, які не підпадають під юрисдикцію саме адміністративних судів і які взагалі не підлягають судовому розгляду.

Постанова 28 червня 2022 року в справі № 520/13062/21
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/117120127>

РОЗДІЛ 8. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Гарантії та принципи забезпечення права на доступ до публічної інформації

Про підсудність спору щодо оскарження дій чи бездіяльності розпорядника інформації

Якщо особа стверджує про порушення її права на доступ до публічної інформації, визначає вид інформації, її розпорядника та спосіб, яким останній порушує її право; чітко, ясно і однозначно формулює свої вимоги саме в аспекті забезпечення її права на отримання публічної інформації від суб'єкта господарювання; стверджує, що саме суб'єкт господарювання за законом, що регулює спірні відносини, є розпорядником запитуваної інформації; бажає захистити своє право і звертається за захистом до суду, виконує вимоги процесуального закону щодо форми та змісту подання позовної заяви (зокрема сплачує судовий збір), то такий захист може надати тільки адміністративний суд, адже, за законом, на відносини з оскарження бездіяльності розпорядника інформації щодо розгляду звернення або запиту на інформацію поширюється юрисдикція адміністративних судів. Якщо на стадії відкриття позовного провадження зі змісту позовних вимог, викладу обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги, і доказів, зазначених ним на підтвердження вказаних обставин, можна визначити, що запитувана інформація не є публічною чи перебуває за межами будь-якої управлінської діяльності суб'єкта правовідносин у сфері доступу до публічної інформації, а розпорядник інформації не є її володільцем чи носієм, то такі висновки чи судження не повинні робитися на момент постановлення чи ухвалення процесуальних рішень з питань, що стосуються підсудності чи юрисдикції спору, оскільки такого роду формулювання чи судження стосуються суті спору й мають використовуватися як мотиви тільки за результатами кінцевого розгляду спору по суті.

Постанова від 26 лютого 2020 року в справі № 520/12042/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/88187851>

Про забезпечення права на доступ до публічної інформації

Право на доступ до публічної інформації є необхідним елементом демократичної форми правління, яка ґрунтується, серед іншого, на вимогах прозорості, гласності та підзвітності в діяльності державних органів і посадових осіб, яких народ уповноважив виконувати функції держави. Такий владний суб'єкт не має виключного права (повноваження) розпоряджатися наявною в нього інформацією на власний розсуд без жодних обмежень: він може збирати та використовувати інформацію лише відповідно та в спосіб, визначений законом у межах своїх повноважень. Право на доступ до публічної інформації є правом інструментальним, тобто таким, що необхідне для реалізації інших прав і свобод людини.

Постанова від 15 січня 2020 року в справі № 495/1970/16-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/86929893>

Про ознаки публічної інформації

Визначальною ознакою публічної інформації є те, що вона заздалегідь зафіксована будь-якими засобами та на будь-яких носіях і знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації. Якщо запит стосується інформації, яка міститься в кількох документах і може бути зібрана й надана без значних інтелектуальних зусиль (наприклад, проведення додаткового змістового аналізу), то така інформація відповідає критеріям «відображеності та задокументованості» і є публічною. Водночас доступ до публічної інформації забезпечується шляхом надання інформації за запитами.

Постанова від 22 грудня 2020 року в справі № 820/4259/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/93791862>

Про гарантії права на доступ до публічної інформації

Розпорядник повинен не лише допомогти запитувачу ідентифікувати запитувану інформацію, а й активно співпрацювати з ним, тобто проявити

очевидну готовність надати потрібну допомогу (в аспекті порушеного питання). Якщо розпорядник інформації зайняв пасивну позицію, такі дії (бездіяльність) слід кваліфікувати як такі, що не відповідають принципам статті 2 КАС України, зокрема добросовісності (пункт 5 частини другої) і розсудливості (пункт 6 частини другої). Водночас розпорядник інформації повинен керуватися принципом добросовісності й розсудливості та не застосовувати формальний підхід до вирішення питання, а максимально сприяти (на вимогу) запитувачу, наскільки це можливо, реалізувати право на доступ до публічної інформації, гарантовані статтею 10-1 Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації».

Постанова від 16 березня 2023 року в справі № 380/15492/21
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/109601699>

Про обов'язок надавати або оприлюднювати публічну інформацію розпорядником інформації

Розпорядник інформації не може уникнути обов'язку надавати або оприлюднювати публічну інформацію лише у зв'язку з тим, що її не було створено. Якщо інформація відсутня, але розпорядник зобов'язаний нею володіти відповідно до законодавства, він повинен ужити заходів щодо отримання або створення відповідної інформації.

Постанова від 31 січня 2020 року в справі № 826/4222/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87297692>

Про обов'язок суб'єкта владних повноважень надавати публічну інформацію

Інформація, яка перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень, тобто органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, органів влади Автономної Республіки Крим, інших суб'єктів, що здійснюють владні управлінські функції відповідно до законодавства та рішення яких є обов'язковими для виконання, є публічною. Водночас обов'язок щодо надання публічної інформації на запит покла-

дено безпосередньо на розпорядника публічної інформації, тобто на того суб'єкта владних повноважень, у володінні якого знаходиться відповідна запитувана публічна інформація.

Постанова від 22 січня 2020 року в справі № 806/1687/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87079793>

Про порядок надання публічної інформації у разі наявності такої на офіційному сайті розпорядника інформації

Можливість отримання особою запитуваної інформації на офіційному сайті розпорядника інформації не є, в розумінні положень Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації», відповіддю щодо її надання.

Постанова від 13 травня 2021 року в справі № 826/1315/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/96866876>

Про надання публічної інформації у формі відкритих даних

Конвертація, тобто передавання запитуваної інформації з одного формату в інший, не є створенням нової інформації, оскільки інформація, яка міститься у текстах вже готова. Водночас розпорядник не може обмежувати запитувача у виборі форми відкритих даних, які визначені законодавчо, а саме Положенням про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835.

Постанова від 16 березня 2023 року в справі № 380/15492/21
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/109601699>

Про реалізацію права особи на доступ до публічної інформації

Доступ до засідань сесії місцевої ради можна вважати формою реалізації права на доступ до публічної інформації та має бути забезпечений для кожного на рівних умовах.

Постанова від 09 листопада 2023 року в справі № 520/10831/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/114805098>

Про характер інформації щодо фінансово-економічних показників акціонерного товариства

Характер інформації, яку в розумінні Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» можна вважати суспільно важливою (як-от: стан довкілля, аварії, катастрофи, небезпечні природні явища), дає підстави стверджувати, що фінансово-економічні показники акціонерного товариства не є інформацією, яка становить власне суспільний інтерес. Проте це не доводить, що інформація, яка зацікавила запитувача інформації, не є важливою і має обмеження в доступі. Спеціальний закон покладає на розпорядника інформації обов'язок висвітлювати таку інформацію на своєму вебсайті, тож вона є відкритою і доступною.

Публічне акціонерне товариство зобов'язане оприлюднювати інформацію відповідно до статі 78 Закону України 17 вересня 2008 року № 514-VI «Про акціонерні товариства». Невиконання чи неналежне виконання цього обов'язку є підставою для реагування з боку компетентного органу, але не може слугувати приводом, щоб, застосовуючи положення Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» (як альтернативного), вимагати доступу до інформації, яка цікавить запитувача.

Постанова від 04 березня 2020 року в справі № 814/1593/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/88027494>

8.2. Про порядок доступу до публічної інформації

Про вимоги для обмеження доступу до публічної інформації

Можливість віднесення інформації до конфіденційної, таємної чи службової не слід розуміти як єдину достатню підставу для обмеження доступу до конкретної інформації, що містить ознаки будь-якого із названих видів інформації. Запровадження обмеження доступу до конкретної інформації за результатами розгляду запиту на інформацію допускається лише за умови застосування вимог пунктів 1-3 частини другої статті 6 Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації». Ці вимоги є елементами «трискладового тесту», який повинна пройти публічна інформація для визначення її відкритою чи обмеженою. За умови додержання сукупності всіх трьох підстав може бути обмежено доступ до інформації.

Положення частини другої статті 6 Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» передбачають вимоги до обмеження доступу до інформації, а не підстави для надання такого доступу. Такий підхід ґрунтується на тому, що статтею 1 цього Закону закріплена презумпція відкритості публічної інформації, доступ до якої може бути обмеженою лише у разі, якщо розпорядник інформації обґрунтує це на підставі «трискладового тесту». Отже, тягар доведення того, що доступ до інформації може бути обмежений, покладається на розпорядника публічної інформації.

Відмова у наданні інформації є обґрунтованою у разі, якщо розпорядник в листі вказує, якому саме з інтересів загрожує розголошення запитуваної інформації, у чому полягає істотність шкоди цим інтересам від її розголошення, чому шкода від оприлюднення такої інформації переважає право громадськості знати цю інформацію в інтересах національної безпеки, економічного добробуту чи прав людини. Лише тоді вказана відмова буде вважатися обґрунтованою та такою, що здійснена відповідно до норм Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації».

Постанова від 30 січня 2020 року в справі № 806/1959/16
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87297609>

Про надання публічної інформації з обмеженим доступом

За приписами частини сьомої статті 6 Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» обмеженню у доступі підлягає інформація, а не документ. Якщо документ містить інформацію з обмеженим доступом, для ознайомлення надається інформація, доступ до якої необмежений. У разі наявності у запитуваних документах персональних даних про певних фізичних осіб як споживачів послуг юридичної особи, розпорядник інформації повинен надавати копії запитуваних документів, з яких вилучати відомості, доступ до яких обмежено відповідно до закону.

Постанова від 17 лютого 2020 року в справі № 826/8891/16
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87623858>

Про віднесення комерційної таємниці до різновиду конфіденційної інформації

Комерційна таємниця – це вид конфіденційної інформації, що не є власністю держави. Комерційною таємницею можуть бути відомості організаційного, комерційного, технічного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які згідно із чинним законодавством не можуть бути віднесені до комерційної таємниці. Відомості, які за рішенням керівництва можуть належати до комерційної таємниці підприємства, повинні мати такі ознаки: не містити державної таємниці; не завдавати шкоди інтересам суспільства; стосуватися виробничої діяльності підприємства; мати дійову або потенційну комерційну цінність і створювати переваги в конкурентній боротьбі; мати обмеження в доступі.

Постанова від 24 квітня 2020 року в справі № 813/2814/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/88909326>

Про публічну інформацію, що не належить до конфіденційної

Конфіденційна інформація про особу є інформацією з обмеженим доступом, однак інформація про отримання фізичною особою бюджетних коштів у будь-якій формі, володіння, користування чи розпорядження державним або комунальним майном не належить до інформації з обмеженим доступом, за винятком випадків, коли оприлюднення або надання такої інформації може завдати шкоди інтересам національної безпеки, оборони, розслідуванню чи запобіганню злочину. Отже, до конфіденційної інформації не належать інформація про прізвище, ім'я, по батькові фізичних осіб, які внаслідок реалізації органами державної влади або органами місцевого самоврядування повноважень щодо володіння, користування чи розпорядження державним або комунальним коштами / майном отримала або отримує в будь-якій формі бюджетні чи комунальні кошти або майно, копії відповідних нормативно-правових актів й договорів, які містять указану інформацію. Якщо в договорі купівлі-продажу, нормативно-правовому акті органу державної влади чи органу місцевого самоврядування міститься інша інформація, яка має ознаки конфіденційної, то під час надання копій вказаних документів вона підлягає вилученню у спосіб, який унеможливає її з'ясування.

Постанова від 22 липня 2020 року в справі № 299/3792/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90519455>

Про надання інформації на запит у зв'язку з відмовою особи, якої така інформація стосується, щодо надання такої інформації

Лише фізична особа, якої стосується конфіденційна інформація, відповідно до конституційного та законодавчого регулювання права особи на збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації, має право вільно, на власний розсуд визначати порядок ознайомлення з

нею інших осіб, держави та органів місцевого самоврядування, а також право на збереження її у таємниці.

Постанова від 26 лютого 2021 року в справі № 460/1684/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/95177132>

Про обмеження права бути присутнім на засіданнях колегіальних органів

Обмеження доступу до засідань колегіальних органів місцевого самоврядування можливе лише у випадках, передбачених Законами України від 16 березня 2000 року № 1550-III «Про правовий режим надзвичайного стану» та від 12 травня 2015 року № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану», якими допускається обмеження прав громадян на перебування у громадських місцях з метою усунення реальної загрози безпеці громадян або конституційному ладові. Законодавством не передбачено можливості обмеження права бути присутнім на пленарному засіданні у зв'язку з відсутністю вільних місць, не встановленню порядку пріоритетності права тих чи інших осіб на присутність на пленарному засіданні місцевої ради.

Постанова від 31 січня 2020 року в справі № 461/2034/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87297711>

8.3. Про надання і оприлюднення публічної інформації розпорядниками

Про обов'язок розпорядника публічної інформації повідомити особу про наявну в нього запитувану інформацію

Якщо суб'єкт владних повноважень не володіє запитуваною інформацією, то, відповідно до положень статті 22 Закону України від 13 січня 2011 року №2939-VI «Про доступ до публічної інформації», він повинен або надати заявнику відповідь, зазначивши про це, або направити запит належному розпоряднику, у разі якщо розпоряднику інформації відомо або має бути відомо, хто нею володіє, проте з одночасним повідомленням про це запитувача. У будь-якому з наведених випадків розпорядник інформації

(належний чи неналежний) має обов'язок надати відповідь на запит чи повідомити запитувача у строк, передбачений Законом України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації», а запитувач інформації має право на отримання такої відповіді чи повідомлення.

Постанова від 18 червня 2020 року в справі № 806/2789/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/89928416>

Про умови обмеження доступу до запитуваної публічної інформації та передачі запиту іншому розпоряднику інформації

Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» не передбачає можливості для розпорядника, який отримав запит, направити його до іншого розпорядника, який прийняв рішення про обмеження доступу до запитуваної інформації (наприклад, відніс його до службової інформації). Розпорядник, який отримав запит і володіє запитуваною інформацією, зобов'язаний його розглянути і прийняти рішення по суті щодо надання чи відмови в доступі до неї. При цьому він може провести консультації з іншим органом влади, який первинно обмежив доступ до інформації, але в межах встановлених законом строків для розгляду такого запиту. Присвоєння конкретному документу грифу «для службового користування» саме собою не є підставою для відмови в задоволенні запиту на інформацію в ньому, оскільки така підстава не передбачена частиною першою статті 22 Закону № 2939-VI. Наявність підстав для такої відмови може бути встановлена лише шляхом застосування «трискладового тесту».

Постанова від 09 лютого 2021 року в справі № 640/6710/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/94802617>

Про відповідальність розпорядника публічної інформації

Зважаючи на те, що запитувач просив надати інформацію щодо проведеного службового розслідування, здійсненого розпорядником інформації, така інформація може вважатися суспільно необхідною, якщо її поши-

рення сприяє, зокрема, викриттю недоліків у діяльності органів публічної влади, їхніх працівників та виявленню порушень прав людини, зловживання владою, корупційних правопорушень, неетичної поведінки публічних службовців, невиконання (чи неналежного, недбалого виконання) ними своїх обов'язків, дискримінації за будь-якою ознакою. Розгляд та надання інформації на запит віднесено до повноважень розпорядника запитуваної інформації, який несе відповідальність як за ненадання інформації, так і за дотриманням вимог законодавства щодо обмеження доступу до частини інформації, яка міститься у запитуваному документі та не підлягає наданню. Доводи розпорядника інформації про те, що службове розслідування проводилося у порядку, передбаченому постановою Кабінету Міністрів України від 13 червня 2000 року № 950 «Про затвердження Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування», та не підлягає розголошенню, є безпідставними, оскільки у відповіді розпорядника інформації не вказано про обмеження запитуваної інформації на підставі вимог законодавства.

Постанова від 27 лютого 2020 року в справі № 820/4282/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87902268>

Про неможливість обмеження інформації щодо надання закладом вищої освіти освітніх послуг

Відповідь розпорядника інформації про те, що інформація може бути одержана запитувачем із загальнодоступних джерел або відповідь не по суті запиту, вважається неправомірною відмовою в наданні інформації. Оцінюючи запитувану інформацію про заклад вищої освіти на предмет наявності суспільного інтересу, зважаючи на те, що інформація стосується надання закладом вищої освіти освітніх послуг, то, з огляду на її характер, така інформація є суспільно необхідною (становить суспільний інтерес) й не може бути обмежена у доступі та, відповідно, надається у відповідь на запит, а тому відмова розпорядника інформації у задоволенні запиту не ґрунтується на нормах закону. Оприлюднення розпорядником інформації публічної інформації, у тому числі на офіційному вебсайті в мережі «Інтернет», не звільняє його від обов'язку надати таку інформацію на від-

повідний запит. Крім того, вищий навчальний заклад виконує делеговані повноваження суб'єктів владних повноважень у сфері надання освітніх послуг, а тому є розпорядником публічної інформації стосовно інформації, пов'язаної з виконанням покладених на нього обов'язків.

Постанова від 26 березня 2020 року в справі № 826/12147/16
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/88460641>

Про надання інформації суб'єктом господарювання, який займає монополне становище на ринку надання послуг із централізованого водопостачання та водовідведення

Не може бути віднесена до конфіденційної інформація суб'єкта господарювання, який займає монополне становище на ринку, стосовно умов постачання послуг. Інформація про підстави, умови та порядок припинення водовідведення (тампування) споживачів є інформацією щодо умов постачання послуг, а тому не може бути визнана конфіденційною. Надаючи визначення конфіденційній інформації та встановлюючи можливість віднесення інформації до конфіденційної, необхідно керуватися положеннями Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації», а не Закону України від 02 жовтня 1992 року № 2657-XII «Про інформацію», оскільки перший у правовідносинах щодо вирішення питань про доступ до інформації є спеціальним.

Постанова від 17 лютого 2020 року в справі № 826/8891/16
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87623858>

Про визначення суб'єкта, який є розпорядником інформації про земельні ділянки комунальної або державної форми власності

Виконавчий комітет міської ради, згідно з його компетенцією, зобов'язаний володіти інформацією про земельні ділянки комунальної або державної форми власності, ненадані у користування, що можуть бути використані під забудову для реалізації права на безоплатне отримання у власність для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських

будівель і споруд. Виконавчий комітет міської ради також залишається розпорядником цієї інформації після її внесення до містобудівного та державного земельного кадастрів, якщо вона є у його фактичному володінні.

Постанова від 14 травня 2020 року в справі № 127/5403/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/89217206>

Про розпорядника інформації архівних описів

Запитувана інформація щодо історичних військових поселень не є архівним документом згідно з визначенням таких документів у статті 1 Закону України від 24 грудня 1993 року № 3814-XII «Про Національний архівний фонд та архівні установи», оскільки документи довідкового апарату, одним з яких є запитуваний опис, створюються самою архівною установою і призначені для пошуку відповідних архівних документів.

Доступ до документів довідкового апарату, відповідно до частини п'ятої статті 22 Закону України від 24 грудня 1993 року № 3814-XII «Про Національний архівний фонд та архівні установи», здійснюється відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації». Доступ до документів довідкового апарату архівних установ здійснюється в порядку, визначеному Законом України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації». Центральний державний історичний архів України є розпорядником вказаної інформації відповідно до пункту 1 частини першої статті 13 вказаного Закону.

Постанова від 24 квітня 2020 року в справі № 640/1104/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/93081254>

Про визначення суб'єкта, який є розпорядником інформації про постачальників продукції, яка використовується під час організації харчування дітей у навчальних закладах

Однією з функцій Управління освіти (відповідно до покладених на нього завдань та делегованих повноважень) є організація харчування дітей у

навчальних закладах за рахунок місцевого бюджету та залучених коштів. Ураховуючи, що Управління освіти здійснює організацію харчування дітей у навчальних закладах за рахунок місцевого бюджету, цей орган повинен володіти інформацією щодо суб'єктів господарювання, які здійснюють виготовлення продукції, яка закупається. Порядком організації харчування дітей у навчальних та оздоровчих закладах, що затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2005 року № 242/329, передбачено, що продукти харчування та продовольча сировина повинні надходити до навчальних та оздоровчих закладів разом із супровідними документами, які свідчать про їх походження та якість (накладні, сертифікати відповідності, висновки санітарно-епідеміологічної експертизи тощо).

Постанова від 24 грудня 2020 року в справі № 120/3930/19-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/93792448>

Про неналежність товарної біржі до розпорядників публічної інформації

Законом України від 10 грудня 1991 року №1956-XII «Про товарну біржу» (в редакції від 15 квітня 2014 року) визначено, що товарною біржею здійснюється поширення інформації, пов'язаної з кон'юктурою ринку, якою є відомості щодо співвідношення попиту і пропозиції на певні товари й послуги. Зазначена норма передбачає поширення біржею не будь-якої інформації, а конкретних аналітичних даних.

Наведене положення кореспондується з основними принципами біржової діяльності, одним з яких, згідно зі статтею 2 Закону України «Про товарну біржу», є публічне проведення біржових торгів. Такий принцип передбачає відкритість та прозорість відповідних торгів для потенційних учасників і забезпечує можливість аналітичного аналізу кон'юктури відповідного ринку, але одночасно не надає підстав вважати, що відомості про конкретних суб'єктів господарювання є загальнодоступними для широкого кола осіб та/або становлять суспільний інтерес.

Водночас інформація про покупців на торгах, яку запитувач інформації просить надати за його запитом, стосується підприємницької діяльності певних суб'єктів господарювання у межах конкретних господарських праводносин та не є інформацією, яка становить суспільний інтерес

(суспільно необхідною інформацією), а отже, товарна біржа не відповідає ознакам розпорядника публічної інформації, у розумінні пункту 4 частини другої статті 13 Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації».

Постанова від 23 липня 2020 року в справі № 826/9485/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90590784>

Про визнання Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, розпорядником публічної інформації

У силу повноважень Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, брала безпосередню участь у створенні інформації стосовно тарифу на транспортування аміаку магістральними трубопроводами для споживачів України, а кінцевий розмір цього тарифу неможливо установити без отримання його складових частин, які надаються суб'єктом господарювання. Зважаючи на це, інформація, яка була отримана та створена комісією у процесі виконання обов'язків щодо встановлення тарифу на транспортування аміаку магістральними трубопроводами для споживачів, є публічною інформацією. Отже, Комісія повинна володіти інформацією про тариф на транспортування аміаку магістральними трубопроводами для споживачів України.

Постанова від 17 листопада 2021 року в справі № 640/21008/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/101150756>

8.4. Реалізація права на доступ до публічної інформації за інформаційним запитом

Про обов'язок запитувача інформації оплатити виготовлення запитуваних копій документів, обсяг яких перевищує 10 сторінок

Із тлумачення положень частини другої статті 21 Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» випливає, що у разі якщо задоволення запиту на інформацію передбачає виготовлення копій документів обсягом більше як 10 сторінок, то запитувач зобов'язаний оплатити витрати, пов'язані з копіюванням документів понад встановлений обсяг. Отже, перших десять сторінок у відповідь на запит про надання публічної інформації надаються безкоштовно, тоді як відшкодування позивачем фактичних витрат на копіювання і друк документів повинно здійснюватися з одинадцятої сторінки.

Постанова від 27 січня 2020 року в справі № 815/2873/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87205002>

Про своєчасність розгляду запитів на публічну інформацію

На можливість належного опрацювання запитів і надання запитуваної інформації впливають заходи, передбачені, зокрема, статтею 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», що їх вживають органи державної влади, органи місцевого самоврядування та інші розпорядники публічної інформації в умовах правового режиму воєнного стану. У зв'язку із цим своєчасність розгляду запитів на публічну інформацію може залежати від багатьох чинників, зокрема, адресата, якому надісланий запит, режиму його роботи та наявності технічних можливостей опрацювати кореспонденцію (засобів комунікації, інтернету), наближення установи до місць проведення бойових дій, характеру запитуваної інформації тощо. Сам факт запровадження воєнного стану в Україні, без обґрунтування неможливості вчинення тих чи інших дій у строки, передбаченні законом, у

зв'язку з його запровадженням, не може вважатися поважною причиною відкладення вчинення таких дій чи не вчинення їх взагалі.

Постанова від 05 жовтня 2023 року в справі № 380/7479/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/113967128>

Про відносини, на які не поширюється Закон України «Про доступ до публічної інформації»

Після отримання запиту на інформацію, поданого згідно із Законом України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації», який за змістом є зверненням, у розумінні Закону України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян», розпорядник інформації повинен відмовити у задоволенні такого запиту через невідповідність його предмета вимогам закону (пункт 2 частини п'ятої статті 19, пункт 4 частини першої статті 22 Закону України «Про доступ до публічної інформації») та, з урахуванням принципів добросовісності і розсудливості, розглянути запит за Законом України «Про звернення громадян».

Постанова від 06 березня 2019 року в справі № 813/3059/16
<http://reyestr.court.gov.ua/Review/80320954>

Про співвідношення норм Закону України «Про доступ до публічної інформації» та Закону України «Про доступ до судових рішень»

Норми Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» та Закону України 22 грудня 2005 року № 3262-IV «Про доступ до судових рішень» співвідносяться як загальні та спеціальні. Тому хоч інформація, яка міститься в судових рішеннях, є публічною у розумінні Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації», однак відносини щодо забезпечення доступу до судових рі-

шень регулюються Законом України 22 грудня 2005 року № 3262-IV «Про доступ до судових рішень».

Постанова від 28 липня 2022 року в справі № 640/12641/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/105492908>

РОЗДІЛ 9. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ОСОБИ НА ЗВЕРНЕННЯ ДО СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

9.1. Основи реалізації права особи на звернення до суб'єктів владних повноважень

Про сферу дії Закону України «Про звернення громадян»

Кожен громадянин України, який вважає, що його права чи законні інтереси порушені суб'єктами управлінської діяльності, має право звернутися зі скаргою на такі дії до спеціально уповноваженого органу державної влади. У разі, якщо питання, порушені в одержаному зверненні органом державної влади, не входять до його повноважень, останній у встановлений законом строк повинен переслати скаргу за належністю відповідному органу чи посадовій особі, про що повідомляється громадянину, який подав звернення. Однак норми Закону України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян» не поширюються на скарги та заяви, порядок розгляду яких встановлено спеціальними законами.

Постанова від 27 листопада 2019 року в справі № 822/2852/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/85934006>

Про право на звернення громадських організацій

Закон України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян» не містить обмежень щодо поширення дії цього закону на звернення громадських організацій та їхніх керівників. Конституція України наділяє всіх правом на звернення, у законодавстві відсутній нормативно-правовий акт, який би регулював питання щодо розгляду звернень громадських організацій, а також, з огляду на те, що громадська організація є інституцією, яка діє від імені та в інтересах своїх членів (зокрема громадян

Україні), реалізує їхні права, сприяє у захисті прав громадян України та у відновленні таких прав у разі їхнього порушення.

Постанова від 31 жовтня 2019 року в справі № 813/1960/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/85323793>

Про електронну петицію як особливу форму звернення населення

Електронна петиція є спеціальною формою звернення громадян до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування. Порядок подання електронних петицій, їх відповідність законодавству України, подання та відхилення, регулюються нормами Закону України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян». Оскільки електронна петиція є зверненням громадянина, то органи державної влади й місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації незалежно від форм власності, об'єднання громадян, посадові особи зобов'язані розглянути пропозиції (зауваження) та повідомити громадянина про результати розгляду. Заборонено відмовляти в прийнятті звернення.

Положеннями Закону України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян» передбачено вичерпний перелік підстав, за яких подана електронна петиція не розміщується на вебсайті органу, до якого подана, зокрема, якщо містить заклики до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганду війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, заклики до вчинення терористичних актів, посягання на права й свободи людини.

Однак Закон України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян» не містить такої підстави як «недоцільність» електронної петиції для нерозміщення, нерозгляду або неприйняття до розгляду.

Доцільність або недоцільність поданої петиції визначається шляхом електронного голосування за петицію. Орган, до якого петиція подана, не може

на етапі прийняття, реєстрації, розміщення на вебсайті визначити доцільність або недоцільність петиції.

*Постанова від 13 серпня 2020 року в справі № 201/15825/17
(2-а/201/432/2017)
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90951442>*

Про поняття «пропозиція» в розумінні Закону України «Про звернення громадян»

Характер поняття «пропозиції (зауваження)» зводиться до надання особі можливості висловити свої поради, рекомендації і думки щодо вдосконалення тієї чи іншої сфери діяльності держави й суспільства. Закон України «Про звернення громадян» шляхом визначення такого виду звернення як пропозиція (зауваження) визначає форму участі особи в управлінні державними і місцевими справами. Водночас цим Законом не встановлено обов'язку органів державної влади враховувати і приймати такі пропозиції шляхом вчинення пропонованих у зверненні дій.

*Постанова від 26 серпня 2020 року в справі № 826/5039/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/91175852>*

Про пересилання звернення осіб за належністю

Законодавець, передбачаючи право / обов'язок органів державної влади та органів місцевого самоврядування пересилати за належністю звернення громадян іншому (відповідному) органу чи посадовій особі, мав на меті забезпечити заявнику об'єктивний та всебічний розгляд його заяви.

Водночас указаний обов'язок органів державної влади та місцевого самоврядування щодо пересилання звернення може бути реалізований виключно за сукупністю таких умов: питання, порушені органом державної влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, об'єднаннями громадян або посадовими особами зверненні, не входять до їх повноважень; звернення пересилається лише відповідному, а не будь-якому органу чи посадовій особі за належністю, тобто тому органу, до повноваження якого входить вирішення

питань, що порушені у зверненні; пересилання повинно відбутися в термін не більше п'яти днів; про факт пересилання обов'язково повідомляється громадянин, який подав звернення.

Постанова від 22 квітня 2020 року в справі № 826/717/16
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/88868330>

Про сферу дії Закону України «Про звернення громадян» у разі подання скарги на дії адвоката

Дія Закону України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян» не поширюється на порядок розгляду заяв і скарг громадян, встановлений кримінальним процесуальним, цивільним процесуальним, трудовим законодавством, законодавством про захист економічної конкуренції, Кодексом адміністративного судочинства України, Законами України «Про судоустрій і статус суддів», «Про доступ до судових рішень», «Про запобігання корупції», «Про виконавче провадження», «Про адміністративну процедуру». У цьому переліку відсутній Закон України від 05 липня 2012 року № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і цей перелік є вичерпним, оскільки встановлює інший порядок розгляду заяв і скарг громадян, на який дія цього Закону не поширюється. Отже, положення Закону України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян», зокрема щодо подання скарги, розповсюджуються на дії адвоката.

Постанова від 21 грудня 2020 року в справі № 816/2353/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/93749503>

Про відмінності скарги від звернення

Не можна розуміти звернення як скаргу лише за назвою, присвоєною заявником. Скарга має відповідати певним критеріям згідно з частиною четвертою статті 3 та статтею 4 Закону України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян». Відповідно до положень цього Закону, необхідною передумовою звернення до відповідного органу

зі скаргою є порушення права та / або законного інтересу громадянина, а сама скарга має містити вказівку на конкретне порушення права / інтересу та рішення, дію / бездіяльність, яким / якими таке право / інтерес скаржника порушене, а також вимогу про поновлення такого порушеного права / інтересу.

Постанова від 29 листопада 2021 року в справі № 120/1727/20-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/101502166>

9.2. Порядок розгляду звернень приватних осіб

Про належного адресата скарги або звернення особи

Звернення громадян адресуються органам державної влади й органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам, організаціям незалежно від форми власності, об'єднанням громадян або посадовим особам, до повноважень яких належить вирішення порушених у зверненнях питань. У Міністерстві юстиції України діловодство, пов'язане зі зверненнями громадян, ведеться окремо від інших видів діловодства й покладається на відповідний структурний підрозділ – Управління розгляду звернень та прийому громадян Міністерства юстиції України, а в його районних управліннях реєстрація, попередній розгляд та вирішення по суті звернень громадян покладається на одного з працівників їх загального відділу (канцелярії, відділу контролю розгляду звернень громадян). Отже, звернення повинні адресуватися органам або особам, які, відповідно до своїх повноважень, наділені компетенцією розглядати порушені в них питання.

Постанова від 10 липня 2020 року в справі № 706/46/16-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90329350>

Про право особи бути присутньою під час розгляду своєї заяви / скарги залежно від виду звернення

Визначений Законом України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян» порядок розгляду звернень громадян із запрошен-

ням до відповідного органу на прохання громадянина передбачений для таких видів звернень як заява та скарга (пропозиція / зауваження не входить до такого переліку). Отже, право громадянина бути присутнім під час розгляду звернення не є абсолютним і може бути реалізоване за певних умов, а також забезпечується обов'язком на прохання громадянина за-прошувати його до відповідного органу виключно у випадку розгляду такого виду звернення як заява чи скарга.

Постанова від 29 листопада 2021 року в справі № 120/1727/20-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/101502166>

Про розмежування відповіді на звернення у порядку Закону України «Про звернення громадян» від рішення у сфері надання адміністративних послуг

Відсутність у відповіді на заяву особи з питань, пов'язаних із проведенням реєстрації транспортного засобу, безпосереднього посилання на Закон України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян», не виключає можливості застосування цього Закону та автоматично не робить відповідь на звернення рішенням про відмову в наданні адміністративної послуги, до якого підзаконним нормативно-правовим актом установлені певні вимоги.

Постанова від 07 травня 2021 року в справі № 420/3445/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/96761055>

Про підтвердження направлення відповіді на звернення / скаргу в межах строку на надання відповіді

Реєстрація відповіді на звернення чи скаргу як вихідного документа у журналі реєстрації вихідної документації розпорядника інформації і присвоєння за фактом реєстрації вихідного номера не є моментом завершення перебігу строку на надання відповіді, визначеного законом. Належними і допустимими доказами відправлення відповіді є список згрупованих поштових відправлень із відміткою працівника зв'язку про його прийнят-

тя, опис вкладення у цінний лист, зворотнє повідомлення про вручення поштового відправлення, докази направлення електронною поштою або розписка про отримання у разі вручення заявнику особисто.

Постанова від 26 лютого 2021 року в справі № 520/421/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/95177149>

Про зміст відповіді на звернення особи

Надання будь-якої відповіді на звернення громадянина у визначені законом строки не слід вважати повним і належним виконанням свого обов'язку суб'єктом владних повноважень. Так, істотною умовою такої відповіді є її належне обґрунтування й вирішення порушених у зверненні питань, із урахуванням суті відповідного звернення й на підставі його ґрунтовного й усебічного вивчення.

Постанова від 27 квітня 2020 року в справі № 813/4351/16
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/88933347>

Про строк розгляду звернення, зміст якого поєднує предмет регулювання Закону України «Про доступ до публічної інформації» та Закону України «Про звернення громадян»

У разі якщо звернення, яке подане згідно із Законом України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації», за своїм змістом поєднує предмет регулювання цього Закону та Закону України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян», то таке «звернення-запит» потрібно розглядати у відповідних частинах у строк і в порядку, передбачених відповідними законами. Водночас розпорядник у п'ятиденний строк повинен відповісти по суті запиту, а також повідомити запитувача, що решта питань будуть розглядатися як звернення, згідно

із Законом України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян».

Постанова від 16 січня 2020 року в справі № 580/1832/16-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/86989755>

Про скарги, які не підлягають розгляду, відповідно до Закону України «Про звернення громадян»

Скарги на рішення, дії або бездіяльність державних реєстраторів речових прав на нерухоме майно не підлягають розгляду відповідно до положень Закону України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян», адже зазначений Закон містить спеціальний порядок їх розгляду за правилами Закону України від 01 липня 2004 року № 1952-IV «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Постанова від 07 липня 2020 року в справі № 826/10289/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90329133>

Про порядок розгляду усної форми звернення осіб

Усне звернення громадян до державних органів, у тому числі до органів Державної міграційної служби України, потрібно розглядати за тією ж самою процедурою реєстрації та розгляду, а також у ті самі строки, що й письмове звернення.

Постанова від 21 березня 2024 року в справі № 686/19772/23
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/117831224>

Підписано до друку 26.06.2024. Формат 60х90 1/16
Папір офсетний. Друк офсетний.
Обл.-вид. арк. 2.50 Тираж 200 прим. Зам. 202.

Видавництво ТОВ "Компанія ВАІТЕ"
01042, м. Київ, вул. Саперне поле, 2б, к. 27.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи серія ДК № 2570 від 27.07.2006 р.

Стежте за нами онлайн

 supreme.court.gov.ua

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua